ORTODOKSİA

Ahlakî ve dinî resale

Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
TAHTA MİNARE, VODİNA SOKAĞI 42
İstanbul—Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΔ' — ΚΠολις. — Δεκέμβριος 1939. — Τεῦχος 12.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ Γεννηθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ

Χοροὶ Ἀγγέλων, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἵπτανται κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην νύκτα ἐξ οὐρανοῦ, ἀναγγέλλοντες τοῖς ἀνθρώποις τὴν ὑπὸ τῶν προφητῶν ἐπηγγελμένην καὶ ὑπὸ τῶν

λαῶν ἀναμενομένην Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἀναμέλποντες τὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς χαρᾶς ὕμνον:

« ***Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία*** ».

Ὁ ἀγγελικὸς οὗτος ὕμνος, ἀκουόμενος ἐφέτος ἐν μέσῳ τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν ταλαιπωριῶν, δι᾽ ὧν διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης, ἀντηχεῖ ὡς οὐρανία φωνή, προτρεπομένη ὅπως ἐπιστρέψωσιν οἱ πάντες ὀπίσω εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, ἀφοῦ ἀνάψωσι τὴν δᾷδα τῆς ψυχῆς αὐτῶν εἰς τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος, ὅστις ἐφάνη κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ὑπεράνω τῆς Βηθλεέμ, ἀποστραφῶσιν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ γένηται ἡ ψυχὴ αὐτῶν λευκὴ ὡς χιὼν ὅπως κατακόψωσι, κατὰ τὸ προφητικόν, τὰς ρομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκέτι μὴ ἀντάρῃ ἔθνος ἐπ᾽ ἔθνος ρομφαίαν, καὶ οὐκέτι μὴ μάθωσι πολεμεῖν, καὶ ἀναπαύσηται ἕκαστος ὑποκάτω ἀμπέλου αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ μηδεὶς ὑπάρχῃ ὁ ἐκφοβῶν, ὅπως αἱ γενεαὶ αἱ ἀπερχόμεναι ὦσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας στήριγμα καὶ οὐχὶ ἐμπόδιον καὶ ὀλίσθημα, εὐλογία καὶ οὐχὶ κατάρα.

Ἀπὸ τοῦ πανσέπτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἀπευθύνομεν τὸν χερουβικὸν τοῦτον ὕμνον πρὸς ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸν κόσμον σύμπαντα, ἀπευθύνομεν δὲ αὐτὸν ἰδίως πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν ψυχὴν αὐτῶν πεπληρωμένην πικριῶν καὶ ταραχῆς καὶ τὴν καρδίαν καταπεπονημένην καὶ κλίνουσαν, πρὸς τοὺς ἀποτεθαρρημένους καὶ ὀλιγοψύχους, πρὸς τοὺς γέροντας καὶ τὰ παιδία, τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἄνδρας, τὰ μητέρας καὶ τοὺς υἱούς, τὰς θυγατέρας καὶ τοὺς πατέρας, ἵνα πάντες ἐν ἑνὶ στόματι ἀνεπτερωμένοι καὶ πεπληρωμένοι χριστιανικῆς ἐλπίδος μεγαλύνωμεν

μετὰ τῶν Ἀγγέλων τὸν Γεννηθέντα Σωτῆρα Χριστόν, καὶ αἰνέσωμεν τὸν Θεὸν τῆς εἰρήνης, εἰρήνην ἡμῖν παρεχόμενον.

Ἐκκαθάρωμεν λοιπὸν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν ἵνα ἀξίως χαιρετίσωμεν καὶ ὑποδεχθῶμεν τὸν ἐν φάτνῃ πενιχρᾷ ἀνακλιθέντα καὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Παρθένου ἀναπαυθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, Ὅστις μόνος δύναται ἵνα καταπαύσῃ τὸν τάραχον τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ μαινομένην θύελλαν, δωρούμενος τῇ ἀνθρωπότητι εἰρήνην σταθεράν, πληροῦσαν γαλήνης καὶ χαρᾶς τὰ σύμπαντα. Αὐτὸς καὶ τὸν ἀνατέλλοντα νέον τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ἐνιαυτὸν δωρήσαιτο ὑμῖν καὶ τοῖς οἴκοις ὑμῶν φορὸν ὑγείας καὶ πάσης ἀγαθωσύνης καὶ εὐφροσύνης

Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.

Χριστούγεννα τοῦ 1939.

† **Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ** διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς καταβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, διὰ νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸν κόσμον. Ὁ Βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ ἔρχεται εἰς τοὺς πτωχούς. Ὁ Κύριος πρὸς τοὺς δούλους. Ὁ Παράκλητος πρὸς τοὺς τεθλιμμένους. Πρὸς τοὺς διψῶντας τὸ ὕδωρ τῆς ἀθανασίας. Παιδίον νέον εἰς ὅσους θέλουν ν᾽ ἀνανεωθοῦν.

Εἶναι ὁ ἅγιος τῶν ἁγίων. Εἶναι ἡ χαρὰ τῶν ἀγγέλων. Ὁ Δημιουργὸς τῆς κτίσεως. Διὰ τὴν δύναμίν Του, διὰ τὴν ἀλήθειάν Του, ποῖος θὰ μᾶς ὁμιλήσῃ; Δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην κανενός, καὶ θέλει μὲ τὸ Μυστήριον νὰ κατοικήσῃ ἐντὸς ἡμῶν, διὰ νὰ διαφυλάξῃ ἀμόλυντη τὴν ψυχήν μας.

Ἦλθεν εἰς τὴν Γῆν μας καὶ ἐγεννήθη ἀπὸ μίαν πτωχὴν κόρην, ἀλλὰ ἄσπιλη, ὁ τῶν ἀγγέλων Βασιλεύς. Ἡ θρησκεία Του εἶναι θρησκεία τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν ἡρώων, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ πόνου καὶ τοῦ οἴκτου, τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ μέλλοντος. Ἦλθε διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν ζωήν μας μίαν ἔννοιαν, μίαν ἀξίαν, ἕνα φῶς. Ὡσὰν τὸ σπίτι τὸ ὁποῖον κτίζομεν—πρᾶγμα μεγάλο καὶ ἱερὸ—διὰ καταφύγιο ἐναντίον τοῦ χειμῶνος καὶ τῆς νύχτας, κατ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπον Ἐκεῖνος τὴν ψυχήν μας τὴν ὑψώνει πρὸς τὸν οὐρανὸν μὲ τὶς πέτρες τῆς ἀληθείας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θυσίας.

Αὐτὸς μετέβαλε καὶ τὴν φάτνην εἰς λίκνον, καὶ προσεκόμισε τὰ ἐν τῷ Παραδείσῳ εἰς τὸ Σπήλαιον. Αὐτὸς καὶ κάθε βουνὸ τὸ μεταβάλλει εἰς ἕνα Σινᾶ, ὅταν στέλνῃ ἐπάνω του τὰς χρυσᾶς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, εἰς ἕνα Θαβώρ. Αὐτὸς καὶ τὰ φοβερὰ στρατόπεδα τῶν μεγάλων ἐθνῶν τὰ κρατεῖ σήμερα ἀπὸ τεσσάρων μηνῶν τὸ ἕνα ἀπέναντι τοῦ ἄλλου χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ κάμουν τὴν μεγάλην καταστροφήν. Κάθε χρόνο ἀνανεώνει τὴν Γέννησίν Του εἰς τὴν φάτνην τῆς ψυχῆς μας.

Εἴσελθε, Κύριε, εἰς τὸν οἶκόν μου, διὰ νὰ εὐλογηθῶ, ὅπως ὁ Ζακχαῖος, καὶ ν᾽ ἀριθμηθῶ μεταξὺ τῶν τέκνων τοῦ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἐπίστευσεν. Ἡ ψυχή μου Σὲ διψᾷ. Ἔξω ἀπὸ Σένα δὲν ὑπάρχει παρηγορία. Ἡ σωτηρία μας, ἡ τελειότης μας, ἡ αἰωνιότης, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν στενὴν ἕνωσίν μας μαζί Σου. Βασιλεύεις εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εἶχεν εἰπῇ εἰς τὴν Παναγίαν: «Ἰδοὺ θὰ συλλάβῃς καὶ θὰ γεννήσῃς ἕνα υἱόν, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δώσουν τὸ ὄνομα Ἰησοῦς. Θὰ τὸν ὀνομάσουν υἱὸν Ὑψίστου. Κύριος ὁ Θεὸς θὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν θρόνον τοῦ Δαυΐδ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Θὰ βασιλεύσῃ αἰώνια εἰς τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ δὲν θὰ ἔχῃ τέλος.»

Βασιλεύει αἰώνια, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ δὲν ἔχει τέλος.

† Λ. Δ.

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΙΣ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ

Αἰῶνες ὁλόκληροι ἀνέμενον τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου· ἡ ἀνθρωπότης ἀγωνιῶσα ἐπόθει τὸ μέγα εὐεργέτημα, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς εἶχεν ἤδη προετοιμάσῃ δι᾽ αὐτὴν, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κτίσις σύσσωμος «τῇ ματαιότητι ὑποταγεῖσα», «συστενάζουσα δὲ καὶ συνωδίνουσα», ἤλπιζε τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς «ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ. η′ 21.22)· προφῆται σεβάσμιοι προκατήγγελλον ἑκάστοτε τὸν αἴτιον τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ κόσμου καὶ ἄλλα δέ τινα πρόσωπα ἐθνικὰ ὑπεδήλουν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐλεύσεως λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ οὕτω ἡ ἀνάγκη σωτῆρος τοῦ κόσμου ἀπετέλει καθολικὴν προσδοκίαν. « Ἡ προσδοκία λοιπὸν ἑνὸς Λυτρωτοῦ τῆς φύσεως ἡμῶν, νικητοῦ τοῦ κακοῦ, ἑκουσίου καὶ ἀθώου θύματος τῆς θείας Δικαιοσύνης, καθολικοῦ Διδασκάλου καὶ θεμελιωτοῦ θρησκευτικῆς ἀνακαινίσεως, ἥτις θέλει ἐκταθῇ πανταχοῦ καὶ θέλει πάντοτε διαρκέσῃ, εἶναι τοσοῦτον ἀρχαία καὶ τοσοῦτον διακεχυμένη ὅσον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐπὶ τῆς γῆς. Εἴτε τὰς πίστεις τῶν λαῶν θεωρήσωμεν, εἴτε τὰς μαρτυρίας τῶν ποιητῶν καὶ φιλοσόφων, εἴτε τοὺς θρησκευτικοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς ἱλαστηρίους θυσίας, φανερὸν ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξε καθολικωτέρα παράδοσις »[1]).

Ἐπὶ τέλους οἱ μυστηριώδεις καιροὶ συνεπληρώθησαν καὶ « ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωαν. α′ 14). Τὸ Μέγα Φῶς ἀνέτειλε καὶ τὰ πυκνὰ σκότη τῆς ἀμαθείας καὶ ἁμαρτίας διελύθησαν· ἡ εἰδωλολατρεία κατετροπώθη καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξηυγενίσθη· οἱ λαοὶ ἐξημερώθησαν καὶ ἡ δουλεία κατηργήθη· ἡ γυνὴ ἐτοποθετήθη ὅπου ἔπρεπε καὶ ἡ οἰκογένεια καθηγιάσθη· ἡ φιλανθρωπία διωργανώθη καὶ ἀρχαὶ ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης διετυπώθησαν. Μὲ ἄλλας λέξεις ὁ σκοπὸς τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐπάνοδος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ καθόλου ἀναγέννησις τοῦ κόσμου. «Τοῦτο ἑορτάζομεν σήμερον, ***ἐπιδημίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἵνα πρὸς Θεὸν ἐνδημήσωμεν ἢ ἐπανέλθωμεν*** (Γρηγ. Θεολ.) [2]). Καὶ λοιπὸν οἱ προ-

---

[1]) Φιλοσοφικαὶ Μελέται περὶ Χρ/σμοῦ ὑπὸ *Αὐγ. Νικολάου.*

[2]) Ἑλλ. Πατρ. *Migne* τόμ. ΛΣΤ′. 312 ἑ/.— Ἱκανοὶ τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλοι τινὲς ἄνδρες αὐτῆς συνέταξαν λόγους εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ. Προχείρως σημειοῦμεν τινὰς τῶν λόγων τούτων, καίτοι τινὲς ἐξ αὐτῶν δὲν ἀνήκουσιν εἰς οὕς ἀποδίδονται ἱ. πατέρας. Μ. Ἀθανασίου (Migne ΚΗ. 960), Μ. Βασιλείου

σερχόμενοι εἰς προσκύνησιν τοῦ Θείου Βρέφους τῆς Βηθλεὲμ καταθέσατε ὅ,τι πολύτιμον ἔχετε, ὅ,τι ὡραῖον καὶ ἐκλεκτὸν καὶ ὑψηλὸν εἰς σκέψεις καὶ θελήσεις καὶ αἰσθήματα καὶ σεῖς οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ σοφοὶ καὶ οἱ πλούσιοι ἐναποθέσατε τὸ σκῆπτρον, τὴν ἰσχὺν, τὴν γνῶσιν, τὴν λάμψιν καὶ αἰνέσατε τὸν Γεννηθέντα Χριστόν.

«***Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε·***
«***Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε·***
«***Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε.***
«***Ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ***».

***

Πράγματι εἶνε μεγάλη ἡμέρα ἡ ἡμέρα τῶν Γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον εἶνε «κοινὴ ἑορτὴ πάσης τῆς κτίσεως· αὕτη τῷ κόσμῳ δωρεῖται τὰ ὑπερκόσμια· τοὺς ἀρχαγγέλους πέμπει πρὸς τὸν Ζαχαρίαν καὶ τὴν Μαρίαν καὶ χοροὺς ἀγγέλων ἵστησι τοὺς λέγοντας: ***δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.*** ἀστέρες διατρέχουσιν ἐξ οὐρανοῦ· μάγοι κινοῦνται ἐκ τῶν ἐθνῶν· ἡ γῆ ὑποδέχεται ἐν σπηλαίῳ». Καὶ ὁ ἱερὸς πατὴρ προσθέτει: «Οὐδεὶς ἀσυντελής, οὐδεὶς ἀχάριστος· φθεγξώμεθά τινα καὶ ἡμεῖς φωνὴν ἀγαλλιάσεως· ὄνομα θώμεθα τῇ ἑορτῇ ἡμῶν ***Θεοφάνια·*** ἑορτάσωμεν τὰ νικητήρια τοῦ κόσμου, τὴν ***γενέθλιον ἡμέραν τῆς ἀνθρωπότητος***». Διότι αὕτη ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν δύναμιν νὰ ἀναγεννηθῇ, νὰ φωτισθῇ καὶ νὰ μάθῃ ***ποῖον*** νὰ περιβάλῃ διὰ δόξης ἀληθοῦς καὶ τιμῆς αἰωνίου καὶ ***πῶς*** νὰ ἀπευθύνῃ τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ καὶ λατρείαν καὶ προσκύνησιν, συγχρόνως δὲ καὶ νὰ διδαχθῇ ὅτι δεσμοὶ εἰρηνεύσεως καὶ ἀγάπης στερεώτατοι ἐσφυρηλατήθησαν καὶ ὅτι ἐφεξῆς εἶνε δυνατὴ ἡ καθησύχασις τῶν παραφορῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ταραχῶν τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἡ συμφιλίωσις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ διεκήρυξεν ἀρχὰς πίστεως καὶ ἠθικῆς τοιαύτας, ὥστε νὰ εἶνε πραγματοποιήσιμος ἡ ἐξασφάλισις καὶ ἡ ἑδραίωσις τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἐν τοῖς κόλποις τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου. Ἡ Βίβλος τοῦ χριστιανισμοῦ, τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀποβλέπει εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν σκέψεων καὶ θελή-

(ΛΑ΄. 1457), Γρηγ. Θεολόγου (ΛΣΤ΄.312), Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου (ΛΘ΄. 36), Γρηγορίου Νύσσης (ΜΣΤ΄. 1128), Ἰ. Χρυσοστόμου (ΜΘ΄. 351, ΝΣΤ΄. 385, ΝΘ΄. 687, ΞΑ΄. 737.773), Πρόκλου Κ)πόλεως (ΞΕ΄. 692. 704. 708), Ἡσυχίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων (ϞΓ΄. 1449), Ἰωάννου Μ. Εὐχαΐτων (ΡΚ΄. 1123) καὶ Μιχαὴλ Γλυκᾶ (ΡΝΗ΄. 933).

σεων καὶ αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸν καταρτισμὸν τελείας θρησκευτικῆς ἀτμοσφαίρας, ὥστε οἱ πάντες νὰ ζῶσι τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἐὰν δὲ τὸ μελῳδικὸν ἄκουσμα τῆς ἀγγελικῆς εἰρήνης καὶ τὸ διαλαληθὲν δίδαγμα τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης δὲν διεισέδυσεν βαθύτατα εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, καὶ συνεπῶς δὲν ἐπέφερεν εἰσέτι πανταχοῦ τὰ εὐεργετικὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα, διατελοῦμεν δὲ πλειστάκις ὑπὸ τὴν θλιβερὰν ἐντύπωσιν οἰκογενειακῆς ἀκαταστασίας καὶ κοινωνικῆς ἀναστατώσεως, κατ' αὐτὰς δὲ μάλιστα ὑπὸ τὸ κράτος ἐπαναληφθείσης παλαιᾶς ἀγωνίας καὶ φρίκης δι' ὅσα συμβαίνουσιν εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου αἱματηρὰ γεγονότα, τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἀκόμη δὲν ἐπεκράτησεν οὔτε ἐν τῷ οἴκῳ ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη καὶ ἐκτίμησις, οὔτε ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης, οὔτε καθόλου ἐν τῷ κόσμῳ ἡ καλῶς ἐννοουμένη ἰδέα τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Καὶ ἔτι σαφέστερον: τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ἐνεβαθύναμεν, ὡς ἔπρεπεν, εἰς τὴν μεγάλην σωτηριώδη ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιζητεῖ νὰ ἐξασκήσῃ εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν καὶ εἰς ὅλους ὁμοῦ, ὅτι δὲν ἠσθάνθημεν τὴν χαρὰν τῶν ἀγγέλων ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἡμέρᾳ, οὔτε ἀνεπνεύσαμεν τὴν ζείδωρον αὔραν τῆς ἀγγελικῆς εἰρήνης, οὔτε δὲ καὶ ἐξετιμήσαμεν δεόντως τοὺς διακηρυχθέντας νέους δεσμοὺς ἀμοιβαίας ἀγάπης, ἀγάπης χριστιανικῆς, ἀγάπης ἐχούσης κέντρον μὲν τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, περιφέρειαν δὲ καμμίαν.

* * *

Ἀλλ' ἀδελφέ μου, «τὴν Γέννησιν σεβάσθητι, δι' ἧς ἐλύθης τῶν δεσμῶν τῆς γεννήσεως· καὶ τὴν Βηθλεὲμ τίμησον τὴν μικράν, ἥ σε πρὸς τὸν παράδεισον ἐπανήγαγε καὶ τὴν Φάτνην προσκύνησον, δι' ἣν ἄλογος ὢν ἐτράφης ὑπὸ τοῦ Λόγου..., μετὰ τοῦ Ἀστέρος δράμε καὶ μετὰ Μάγων δωροφόρησον χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν ὡς βασιλεῖ καὶ ὡς Θεῷ καὶ ὡς διὰ σὲ νεκρῷ· μετὰ Ποιμένων δόξασον· μετὰ Ἀγγέλων ὕμνησον· μετὰ Ἀρχαγγέλων χόρευσον» (Γρ. Θεολ.). Τοῦτο πράττων θὰ ἀναπλασθῇς καὶ θὰ ἀναζήσῃς. Τότε ὁ βίαιος καὶ ὁ θρασὺς θὰ θαυμάζῃ τὴν ἐπιείκειαν καὶ μετριοπάθειάν σου καὶ ὁ λοιδορῶν σε καὶ κατηγορῶν θὰ ἐντρέπηται ἀντευφημούμενος ὑπὸ σοῦ. Τότε ὁ τάχα φίλος, πράγματι δὲ ἐχθρός, ὁδηγῶν σε εἰς ἡδονάς, θὰ σὲ εὑρίσκῃ ἀσυγκίνητον, σεμνόν, σώφρονα καὶ ὁ πρόχειρος εἰς ἐπιορκίαν θὰ σὲ ἀντιμετωπίζῃ μὴ θέλοντα μήτε νὰ ὀμνύῃ, τοὐναντίον δὲ φοβούμενον καὶ νὰ προφέρῃ ἀκόμη τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ προκειμένου περὶ ταπεινῶν καὶ γηΐνων πραγμάτων.

Καὶ τότε διὰ τῆς τοιουτοτρόπου βιοτῆς σου θὰ ἐπευφημισθῇ ὁ διὰ σὲ ἐνανθρωπήσας καὶ σὲ καλέσας καὶ ἁγιάσας καὶ σώσας Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

***

Μετ' ἀναλόγων αἰσθημάτων προσέλθωμεν καὶ ἐφέτος εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῶν Γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ προσέλθωμεν πῶς; Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ἐν τούτῳ καθοδηγεῖ ἡμᾶς:

«Μὴ πρόθυρα στεφανώσωμεν, μὴ χοροὺς συστησώμεθα, μὴ κοσμήσωμεν ἀγυιάς.

« Μὴ ὀφθαλμὸν ἑστιάσωμεν, μὴ ἀκοὴν καταυλήσωμεν, μὴ ὄσφρησιν ἐκθηλύνωμεν, μὴ γεῦσιν καταπορνεύσωμεν, μὴ ἁφῇ χαρισώμεθα ταῖς προχείροις εἰς κακίαν ὁδοῖς καὶ εἰσόδοις τῆς ἁμαρτίας.

« Μὴ ἐσθῆτι μαλακισθῶμεν ἁπαλῇ τε καὶ περιρρεούσῃ καὶ ἧς τὸ κάλλιστον ἀχρηστία, μὴ λίθων διαυγείαις, μὴ χρυσοῦ περιλάμψεσι, μὴ χρωμάτων σοφίσμασι ψευδομένων τὸ φυσικόν κάλλος καὶ κατὰ τῆς εἰκόνος ἐξευρημένων.

« Μὴ κώμαις καὶ μέθαις, οἷς κοίτας καὶ ἀσελγείας οἶδα συνεζευγμένας· ἐπειδὴ κακῶν διδασκάλων κακά τὰ μαθήματα, μᾶλλον δέ, πονηρῶν σπερμάτων πονηρὰ τὰ γεώργια.

« Μὴ στιβάδας ὑψηλὰς πηξώμεθα σκηνοποιοῦντες τῇ γαστρὶ τὰ τῆς θρύψεως, μὴ τιμήσωμεν οἴνων τοὺς ἀνθοσμίας, ὀψοποιῶν μαγγανείας, μύρων πολυτελείας.

« Μὴ γῆ καὶ θάλασσα τὴν τιμίαν ἡμῖν κόπρον δωροφορείτωσαν· οὕτω γὰρ ἐγὼ τιμᾶν οἶδα τρυφήν.

« Μὴ ἄλλος ἄλλον ἀκρασίᾳ νικᾶν σπουδάζωμεν· ἀκρασία γὰρ ἐμοὶ πᾶν τὸ περιττὸν καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν, καὶ ταῦτα πεινώντων ἄλλων καὶ δεομένων, τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ τε καὶ κράματος».

25 Δ/βρ. 1939

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΟΙ ΣΕΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Ἡ ἀγαπητή ἡμῶν Χώρα κατὰ τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ λήγοντος ἔτους ἐδοκιμάσθη σκληρῶς ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ συμβάντων μεγάλων σεισμῶν. Χιλιάδες ἀδελφοὶ ἡμῶν εὗρον οἰκτρὸν θάνατον, πλεῖστοι εὑρέθησαν ἄνευ τῶν οἰκείων αὐτῶν καὶ τῶν οἰκιῶν ἐν μέσῳ δριμυτάτου χειμῶνος καὶ πολλὰ χωρία καὶ πόλεις ἠρημώθησαν καὶ κατηρειπώθησαν καὶ εἰς τὸ Ἐρζιντζὰν δὲν ἔμεινε πέτρα ἐπὶ πέτρας.

Ἀλλὰ τὸ μέγα Τουρκικὸν Ἔθνος ὠρθώθη ἐν μιᾷ καρδίᾳ εἰς συναγερμόν, ἵνα ἐγκαίρως προσέλθῃ ἀρωγὸν εἰς τὰ ἐκ τῆς συμφορᾶς πληγέντα τέκνα του. Ἡ γλῶσσα εἰς τὰς δραματικὰς καὶ μεγάλας περιστάσεις εἶναι ἡ σιγὴ καὶ δραστηρία ἐνέργεια πρὸς σωτηρίαν· Λαὸς καὶ Κυβέρνησις ἁμιλλῶνται σήμερον ἐν τῷ προκειμένῳ καὶ ἐπισπῶνται τὴν βαθεῖαν συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησιν σύμπαντος τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν μετέχει ὁλοθύμως εἰς τὴν μεγάλην ταύτην θλῖψιν καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸ πλευρὸν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι πονοῦν καὶ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι σπεύδουν νὰ παράσχωσι τὴν ἄμεσον καὶ γενναίαν αὐτῶν συμβολὴν πρὸς παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν παθόντων καὶ σωτηρίαν ἑνὸς ἀγαπητοῦ μέρους τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ἓν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα οἰκοδομοῦν καὶ ἀνυψώνουν τὸν ἄνθρωπον, εἶναι τὸ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ βοηθῇ τὸν πλησίον αὐτοῦ, ὅταν μάλιστα αὐτὸς εὑρίσκεται εἰς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Ἕνας σεισμός, μία καταστροφή, δὲν εἶναι ἱκανή νὰ ἀνατρέψῃ τὴν εὐγένειαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν πτερά ἀγγέλου·

† ὁ Λ. Δ.

***

Ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ τῇ 30ῃ τοῦ μηνὸς ἐκτάκτῳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συσκέψει τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων Συνοδικῶν, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης μετὰ συγκινήσεως καὶ λύπης βαθείας ἐποιήσατο λόγον περὶ τῆς πληξάσης τὴν Πατρίδα ἡμῶν συμφορᾶς ἐκ τῶν σεισμῶν, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων κατεστράφη ἐξ ὁλοκλήρου ἡ ὡραία πόλις τοῦ Ἐρζιντζάν, ἐν μέρει δὲ καί τινες ἄλλαι παρακείμεναι πόλεις καὶ χωρία, καὶ ἐτάφησαν χιλιάδες συμπατριωτῶν ὑπὸ τὰ ἐρείπια, πολλῶν ἄλλων χιλιάδων ἀπομεινασῶν ἐν ταλαιπωρίᾳ καὶ ἄνευ στέγης, εὐχηθεῖσα ἐν τέλει ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἱλέῳ ὄμματι ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν πατρίδα ἡμῶν, περιφρουρῇ αὐτὴν ἀπὸ πάσης προσβολῆς.

Οἱ σεβ. ἅγιοι Συνοδικοὶ συμμεριζόμενοι τὰ ὡς ἄνω ὑπὸ τῆς Α. Θ.

Παναγιότητος ἐκφρασθέντα αἰσθήματα ηὐχήθησαν ὁμοίως, μεθ' ὅ ἀπεφασίσθη ὅπως:

α'. — ἐκφρασθῇ τηλεγραφικῶς ἡ συμπάθεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρoς τὸν Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου καί πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Φαΐκ Ὀζτράκ, β'. — ἐγχειρισθῶσιν αὐθημερὸν τῷ Ἐξοχ. Νομάρχῃ τῆς ἡμετέρας πόλεως πεντακόσιαι λίραι ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν καὶ γ'. — ἀπολυθῇ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τὰς Κοινότητας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων Ἱερῶν Μητροπόλεων, ὅπως κατὰ τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων περιαχθῇ ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἔκτακτος δίσκος ὑπὲρ τῶν πληγέντων ἐκ τοῦ σεισμοῦ συμπατριωτῶν ἡμῶν.

***

Ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου,

Ἄγκυραν.

Συμμετέχοντες ἀπὸ καρδίας εἰς τὴν γενικὴν θλῖψιν διὰ τὴν πλήξασαν τὴν χώραν ἡμῶν συμφορὰν ἐκ τῶν σεισμῶν, ἐκφράζομεν τὴν συμπάθειαν ἡμῶν καὶ εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττῃ τὴν προσφιλῆ Πατρίδα ἡμῶν, ἐνισχύῃ δὲ τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα εἰς τὰ ὑπὲρ αὐτῆς κεδνὰ βουλεύματα.

Φανάριον 29/12/39. ***Πατριάρχης Βενιαμίν.***

Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Φαΐκ,

Ἄγκυραν.

Βαθεῖαν ᾐσθάνθημεν θλῖψιν διὰ τὴν πλήξασαν τὴν χώραν ἡμῶν συμφορὰν ἐκ τῶν σεισμῶν. Ἐκφράζομεν τὴν συμπάθειαν ἡμῶν πρὸς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία γνωρίζει νὰ ἀντιμετωπίζῃ ἀποτελεσματικῶς δοκιμασίας. Κύριος ὁ Θεὸς ἐνισχύοι Ὑμᾶς καὶ διαφυλάττοι τὴν προσφιλῆ ἡμῶν Πατρίδα.

Φανάριον 29/12/39. ***Πατριάρχης Βενιαμίν.***

Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμίν,

Φανάριον — Ἰσταμπούλ.

Εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκ τοῦ σεισμοῦ συμφορᾶς ἐκδηλωθέντα καλὰ Ὑμῶν αἰσθήματα.

Τουρχάλ 2/1/40. ***Ἰσμὲτ Ἴνονου.***

Ἀριθ. Πρωτ. 7.

† ΒΕΝΙΑΜΙΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Παντὶ τῷ πληρώματι τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων αὐτῇ θεοσώστων Ἐπαρχιῶν χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ τοῦ ἐπιφανέντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡμέραι πένθους καὶ δοκιμασίας ἐκύκλωσαν τὴν Χώραν ἡμῶν. Ὁ ἀπό τινων ἡμερῶν ἐπανειλημμένως γινόμενος ἐν τῇ περιοχῇ Ἐρζιντζὰν φοβερὸς καὶ καταστρεπτικὸς σεισμὸς μετέβυλεν εἰς ἐρείπια τὴν ὡραίαν καὶ ἀκμάζουσαν πόλιν τοῦ Ἐρζιντζάν, πλείστας ὅσας ἐπενεγκὼν καταστροφὰς καὶ εἰς ἄλλας πλησίον κειμένας πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ πρώτη ἰσχυρὰ δόνησις, ἑκάστη παρερχομένη ἡμέρα μεταδίδει εἰδήσεις θλιβερωτάτας περὶ τῶν παθημάτων καὶ τῶν ταλαιπωριῶν πολλῶν χιλιάδων συμπατριωτῶν ἡμῶν, πασχόντων, κατακειμένων ἐπὶ κλίνης θανάτου, κατεστραμμένων. Χιλιάδες ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων ἐτάφησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν κρημνισθεισῶν οἰκοδομῶν καὶ ἄλλαι τόσαι διαμένουσι νῦν ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, ἐν μέσῳ ψύχους δριμυτάτου, θρῆνοι δὲ καὶ κλαυθμοὶ ἀκούονται εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην περιοχὴν πανταχόθεν.

Ἐνώπιον τοιαύτης καταστροφῆς ἀνθρώπων, ἐνδομύχως θλιβεῖσα σύμπασα ἡ Χώρα, σπεύδει εἰς βοήθειαν τῶν πασχόντων, προσκομίζουσα ὅ,τι δυνατὸν εἰς περίθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν αὐτῶν. Καὶ οὐ μόνον δὲ ἡ Χώρα ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ λαοὶ οἱ περίοικοι καὶ οἱ μακρὰν ἡμῶν οἰκοῦντες

εὔσπλαγχνον καὶ φιλάδελφον τείνουσι χεῖρα πρὸς τοὺς ἀποκλήρους τῆς συμφορᾶς.

Ὑπὲρ τῶν σκληρῶς δοκιμαζομένων τούτων ἀδελφῶν ἡμῶν, ποιούμεθα διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου θερμὴν προτροπὴν καὶ σύστασιν ὑμῖν, τέκνα τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβῆ, ἵνα ζῶσαν καὶ ἐνεργὸν τὴν πρὸς τοὺς ἐν ἀνάγκαις καὶ τοὺς πάσχοντας ἀγάπην καὶ συμπάθειαν ἐπιμαρτυρεῖν παρὰ τοῦ Κυρίου δεδιδαγμένοι, προφρόνως καὶ γενναιοδώρως ἕκαστος συνεισενέγκῃ ἐπὶ μέρους ὅ,τι δυνατόν, ρίψῃ δὲ καὶ ἰδιαιτέρως τὴν προσφορὰν αὐτοῦ εἰς τὸν περιαχθησόμενον καὶ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ δίσκον πρὸς ἀνακούφισιν καὶ παραμυθίαν τῶν σεισμοπλήκτων.

Πεποιθότες ὅτι ἡ πατρικὴ ἡμῶν αὕτη σύστασις θέλει εὕρῃ ζωηρὰν καὶ ἐγκάρδιον ἀπήχησιν παρὰ πᾶσιν ὑμῖν, εὐχόμεθα ὑμῖν πλουσίας τὰς δωρεὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

͵απμ'. Ἰανουαρίου ς'.

† *Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης*

† ***Ὁ Χαλκηδόνος Μάξιμος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Δέρκων Ἰωακεὶμ*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Προύσης Πολύκαρπος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Πριγκηποννήσων Θωμᾶς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανὸς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων Γεννάδιος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Θεοδωρουπόλεως Λεόντιος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Χριστουπόλεως Μελέτιος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Λαοδικείας Δωρόθεος*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης
† ***Ὁ Αἴνου Γερμανὸς*** ἐν Χριστῷ εὐχέτης

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

Η ΕΝ ΚΟΥΡΟΥΤΣΕΣΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ ΚΑΙ ΙΔΙΩΣ ΔΥΟ ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΑΥΤΗΝ

Ἡ Μεγάλη Πατριαρχικὴ τοῦ Γένους Σχολή, «τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει φροντιστήριον τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων» [1]), κατάντημα ἐξελίξεως ἀνωτέρου βυζαντινοῦ διδακτηρίου, ἀπὸ τοῦ 1803 μετεφέρθη εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ Κουρουτσεσμέ, τὴν χώραν δ.λ.δ. τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὡς ἐλέγετο αὕτη πρὸ τῆς Ἁλώσεως καὶ ἀρκετὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν ἔτη. Κατὰ τὸ 1849 — ἀφ' οὗ προηγουμένως (1825) εἶχε διακοπῇ ἡ λειτουργία τῆς σχολῆς ἕνεκα τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ 1821 καὶ κατόπιν κατὰ τὸ 1834 ἤνοιξεν ἐκ νέου τὰς πύλας της ἐν τῷ ἰδίῳ χωρίῳ τοῦ Βοσπόρου — συνεπείᾳ τῶν σκανδάλων τὰ ὁποῖα προεκάλεσεν ὁ σχολάρχης αὐτῆς Ἰάκωβος Πιτσιπιός, («ἕνεκα τῶν Πιτσιπικῶν» γράφει ὁ μακα-

---

[1]) Εἰς τὴν σελίδα 292 τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἐν Κ. Π. ἑλληνικοῦ Συλλόγου (1865) ὁ μακαρίτης Στ. Ἀριστάρχης, Μ. Λογοθέτης, καταχωρίζει ὡς σημείωσιν σχετικὴν πρὸς τὴν περὶ τῆς σχολῆς ταύτης διατριβὴν τοῦ Κωνσταντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου τὰ ἑξῆς ἀναφερόμενα εἰς τὴν ὀνομασίαν τῆς σχολῆς. «Τῷ 1779 συνίσταται (ἢ μᾶλλον ἀνακαινίζεται) τὸ ἐν ΚΠ. Φροντιστήριον τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων» ὅπερ ἀπὸ τοῦ 1769 — 1798 ὀνομάζεται ἐν τοῖς σιγιλλίοις χρυσοβούλλοις καὶ καταστίχοις τῆς Σχολῆς «ἡ ἐν ΚΠ. Σχολή, φροντιστήριον, μουσεῖον, ἡ ἐν Κ. Π. σχολὴ τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον, τὸ κοινὸν σχολεῖον τῆς ΚΠ. τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων (1780), ἑλληνομουσεῖον. Σχολὴ Κοινοῦ, καὶ αὖθις ἡ ἐν Κ.Π. σχολὴ τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων (1797) καὶ αὕτη ἦν ἀνέκαθεν ἡ ἐπικρατεστέρα προσηγορία. Ἀλλὰ τῷ 1798 ἤρξατο νὰ ἀπονέμηται αὐτῇ ὁ τίτλος «Πατριαρχικὴ σχολή», ἵνα ἔνθεν μὲν καταφανὴς γένηται ἡ πρὸς αὐτὴν προστασία τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἔνθεν δὲ δικαιολογηθῇ ἡ διὰ Σιγιλλίου Πατριαρχικοῦ προσήλωσις αὐτῇ τοῦ ἐν Πριγκήπῳ Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τῆς Μεταμορφώσεως μετὰ πάντων τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύῃ ὡς ἐαρινὸν οἴκημα «τῆς ἐν ΚΠ. σχολῆς τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων», κατὰ τὸ σιγίλλιον. Ἡ ὀνομασία Μεγάλη τοῦ Γένους σχολὴ κατὰ πρῶτον ἀπαντᾶται ἐν ἀρχῇ κώδικός τινος τῆς Σχολῆς». Ὁ Α. Κ. Ὑψηλάντης, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλὰ ἠρανίσθη ὁ φιλόμουσος Κωνστάντιος ὁ ἀπὸ Σιναίου, ἀναφέρων εἰς διάφορα μέρη τοῦ γνωστοῦ συγγράμματός του περὶ τοῦ σχολείου τούτου διὰ μὲν τὸ ἔτος 1720 καταχωρίζει «σχολεῖον τῆς πόλεως», διὰ τὸ ἔτος 1691 (κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη μηνὶ Ἀπριλίῳ καὶ σχετικὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Σιγίλλιον) «τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολεῖον» «διδασκαλεῖον» «φροντιστήριον» (ὀνομασίαι χρησιμοποιούμεναι ἐν τῷ σιγιλλίῳ).

καρίτης Β. Δ. Καλλίφρων [2]), ἐγκατεστάθη καὶ πάλιν, καὶ δὴ ὁριστικῶς, ἐν Φαναρίῳ.

Ἡ εἰς Κουρουτσεσμὲ μεταφορὰ τῆς Μεγάλης Σχολῆς ἔχει σχέσιν πρὸς τοὺς ἐπισήμους Φαναριώτας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μετῴκησαν εἰς τὸ προάστειον τοῦτο τοῦ Βοσπόρου· ἐντεῦθεν προέκυψε κατὰ μέγα μέρος ἡ ἀνάγκη τῆς μεταφορᾶς τῆς σχολῆς. Ἰδοὺ τί λέγει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Πατριάρχης Κωνστάντιος· «διήρκεσαν αἱ δύο αὗται Πατριαρχικαὶ σχολαὶ τῶν τε φιλοσοφικῶν (παυσαμένων τούτων πρὸ πέντε χρόνων, ὡς εἴρηται), καὶ τῶν γραμματικῶν μαθημάτων ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ εὐοδούμεναι ἄχρι τοῦ 1803 ἔτους, ὅτε ἡ περὶ τὰ καλὰ τῶν παιδευμάτων φιλοτιμία τῶν λογάδων τοῦ Γένους Φαναριωτῶν, τῶν κατὰ τὸ Φανάριον, (οἳ τά) ἀπὸ Πετρίου μέχρι τοῦ Παλατᾶ τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων αὐτῶν ἐκτεινόμενα ἀρχαῖα σκηνώματα καταλιπόντες, μετέστησαν τὰς σκηνώσεις ἐν τοῖς κατὰ τὸν τερπνὸν Βόσπορον χωρίοις, ἐρεθιζομένη καὶ ὑπὸ φιλογενείας μὲν ἐπὶ φωτισμῷ τοῦ Γένους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ λόγῳ τῷ τοὺς παῖδας τῶν ἐν τοῖς χωρίοις οἰκούντων ἀρχόντων φοιτᾷν ἐπὶ μαθήσει ἐκ τοῦ πλησίον, ἵδρυσεν ἡ τοιαύτη αὐτῶν φιλοτιμία ἐκ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν τε Βυζαντινῶν ἐπισήμων Φαναριωτικῶν Οἴκων, καὶ μᾶλλον τῶν φιλομούσων Μουρούζιδων, καὶ ὅλου τοῦ Κλήρου, εἰς τὴν Ξηρὰν Κρήνην νέαν σχολὴν (οἶκον ὄντα πρότερον τοῦ αὐθέντου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου).» [3]). Τὸ ἐπίσημον τουρκικὸν ἔγγραφον (Α) ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι ἡ σχολὴ ἐκτίσθη «ἐπὶ ναυτικῶν γηπέδων» (arsay bahriye). Ὁ ἀναφέρων τὴν πληροφορίαν Κωνστάντιος ἦτο σύγχρονος ὡς πρὸς τὸ γεγονὸς τῆς ἐν Κουρουτσεσμὲ ἱδρύσεως τῆς σχολῆς· δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως καὶ ἔγγραφον ἐπίσημον νὰ περιέχῃ ἐσφαλμένας πληροφορίας σχετιζομένας πρὸς γήπεδον ὅπου ἐκτίζετο σχολή, διὰ τὴν ὁποίαν προωρίζετο τὸ εἰρημένον φερμάνιον. Ἡ ὀνομασία «ναυτικὰ

Ἐν τῷ σιγιλλίῳ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1760 τῷ ὑπὸ τοῦ ἰδίου καταχωριζομένῳ ἀπαντῶνται αἱ ὀνομασίαι «κοινὸν φροντιστήριον» «κοινὸν σχολεῖον». (Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν σελ. 204, 315, 385, 387).

[2]) Β Δ. Καλλίφρονος «Ἐκπαιδευτικά» 1867, Κωνσταντινούπολις σελ. 1 σημ. α. «Ἀπὸ τῆς α' Ν)βρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1848)..... διωρίσθην εἰς τὴν τότε μὲν Ξηροκρίνειον μεγαλην καὶ Πατριαρχικὴν τοῦ Γένους σχολήν,.... μετὰ δὲ ἓν ἔτος, ***ἕνεκα τῶν Πιτσιπικῶν,*** μετατεθεῖσαν εἰς Φανάριον.» Εἰς τὸν μέγαν κώδικα τῆς Κοινοτητος Μ Ρεύματος (σ. 330) απαντᾷ τὸ ὄνομα Ζανῆς Πιτσιπιός.

[3]) Βλέπε «Περιοδικον φιλ. Συλλογου ἔνθ ἀν. σ. 293. Πρβλ καὶ Ματθαίου Παρανίκα, «Σχεδίασμα περὶ τῆς ἐν τῳ ἑλληνικῷ ἔθνει καταστάσεως τῶν γραμμάτων....» Κ)πολις, 1867 σελ. 30, και Μ Γεδεών, «Χρονικὰ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας» σ. 243. Ἐν ὑποσημειώσει τῆς σελιδος 293 τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Φιλολο-

γήπεδα» εἶναι γενικωτέρας ἐννοίας καὶ περιεχομένου, δηλοῦσα χῶρον ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκετο καὶ ἡ οἰκία τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰωάννου, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ ἦτο ὁ Κωνσταντῖνος Μαυροκορδάτος, γνωστὸς ὡς Κωνσταντινβόδας, υἱὸς τοῦ Νικολάου, τοῦ ὁποίου πατὴρ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διάσημος Μαυροκορδάτος, Ἀλέξανδρος ὁ ἐξ Ἀπορρήτων. Ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος λοιπὸν ἦτο τρισέγγονος τοῦ γενάρχου καὶ γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ Ζαφείρᾳ τοῦ Νικολάου Καρατζᾶ. Γεννηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1754 ἀπέθανε τὸ 1819 καὶ ἐτάφη ἐν Κουρουτσεσμέ. «Μικρὸν δὲ ὕπερθεν τοῦ ναοῦ ἐπὶ χώματος τετραπέδου, ὅπου καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων τοῦ χωρίου μνήματα, εἶναι τὸ μνῆμα τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, τρισεγγόνου τοῦ ὁμωνύμου του Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μαυροκορδάτων γενάρχου.» Ταῦτα γράφει ὁ μακαρίτης Σκαρλάτος Βυζάντιος εἰς τὸν δεύτερον τόμον τοῦ ἔργου του «Κωνσταντινούπολις» (σ. 111 — 112). Εἷς λόγος τῆς μεταφορᾶς τῆς σχολῆς εἰς Κουρετσεσμὲν ἦτο, ὡς ἀναφέρω ἐν τῇ ὑποσημειώσει 3, καὶ τὸ γεγονός, ὅτι Πατριάρχαι τινὲς κατὰ τὸν ΙΗ΄. αἰῶνα διέτριβον ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ κυρίως ἐν τῷ Μεγάλῳ Ρεύματι. Ἐν τῷ ἰδίῳ χωρίῳ κατῴκουν κατὰ τὸν ἴδιον αἰῶνα πλεῖστοι καπουκεχαγιάδες — ἀντιπρόσωποι παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ — τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, μεγάλοι Διερμηνεῖς, πρώην ἡγεμόνες καὶ ἐν ἐνεργείᾳ τοιοῦτοι τῶν δύο παραδουναβείων χωρῶν καὶ πολλοὶ ἀξιωματοῦχοι αὐτῶν. Ὁ μέγας κῶδιξ τοῦ χωρίου Μ. Ρεύματος ἀναφέρει Καντακουζηνούς, Σούτσους, Ρωσσέτας, Μαυροκορδάτους, Μάνους, Καλλιμάχας, Μουσούρους καὶ ἄλλους· ποῦ — ἐν ποίᾳ οἰκίᾳ — τοῦ Μ. Ρεύματος ἐκάθηντο οἱ προμνησθέντες Πατριάρχαι Σωφρόνιος καὶ Γαβριὴλ ἀγνοοῦμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι τὸ 1814

γικοῦ Συλλόγου παρέχονται πληροφορίαι κατὰ τὰς ὁποίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἐπὶ Πχου Μελετίου τοῦ Β΄ ἐκδοθὲν σιγίλλιον (καταχωριζόμενον ἐν τῷ κώδικι τῆς Μεγάλης Σχολῆς), τῆς 1 Μαρτίου τοῦ 1769 ἡ σχολὴ τὸν μὲν χειμῶνα ἔδει νὰ μένῃ ἐν Φαναρίῳ, τὸ δὲ θέρος ἐν Ξηροκρήνῃ. Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἀντὶ Ξηροκρήνης προτιμᾷ Μέγα Ρεῦμα. Κατὰ τὸν κώδικα τοῦ Μ Ρεύματος κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (1769) «οἱ κάτοικοι τοῦ Μ Ρεύματος παρεχώρησαν τῇ Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ οἰκίαν τινά, ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ κειμένην καὶ ἀνήκουσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀσωμάτων, ὑπισχνούμενοι δὲ νὰ παρέχωσι κατ' ἔτος τῇ τοῦ Γένους σχολῇ 150 γρόσια, παρεκάλεσαν ὅπως τὸν χειμῶνα νὰ μένῃ εἷς διδάσκαλος ἐκεῖ, διδάσκωνται τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, ἅτινα τὸ ἔαρ καὶ τὸ θέρος ἐδιδάσκοντο ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ, ἐκεῖσε μεταφερομένῃ». Μ. Γεδεών, ἔνθ. ἀνωτ. σ. 232. Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν προτιμᾷ ἴσως τὸ Μ. Ρεῦμα διότι καὶ Πχαι ὡς ὁ Σωφρόνιος καὶ ὁ Γαβριὴλ ἐκεῖ διέμενον καὶ ἐνεταφιάσθησαν.

«ἐαρινὸν Πατριαρχεῖον» ὑπῆρξεν ἡ οἰκία τοῦ Μιχάλβόδα Σούτσου ἢ ἀμεσώτερον τοῦ Γρηγορίου Σούτσου ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐν Κουρουτσεσμέ. [4]).

Ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς ἐν Κουρουτσεσμὲ Μεγάλης σχολῆς ὀφείλεται πρωτίστως, ὡς καὶ ἐκ τῶν δύο ἐγγράφων ἀποδεικνύεται, εἰς τὸν Δημήτριον Κωνσταντίνου Μουρούζην, ἀναδειχθέντα Μέγαν Διερμηνέα κατὰ τὸ ἔτος 1808 καὶ ὑποστάντα τραγικὸν θάνατον κατὰ τὸ 1812. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ εἰρημένου Μουρούζη, περὶ τοῦ ὁποίου διαλαμβάνει τὸ ἔγγραφον Α (hâla boğdan voivodasının kardaşı), εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος Μουρούζης, Μ. Διερμηνεὺς ἀπὸ τοῦ 1780 ἕως 1792, ἡγεμὼν Μολδαβίας κατὰ τὸ 1792 καὶ 1803 — 1806 («ἀδελφὸς τοῦ νῦν ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας») καὶ ἡγεμὼν Βλαχίας κατὰ τὰ ἔτη 1793 — 1796 καὶ 1794 — 1803.

Ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐγγράφου Α καταφαίνεται ὅτι ἡ σχολὴ τοῦ Κουρουτσεσμὲ ἦτο προωρισμένη εἰς τὸ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ῥωμαίηκου Πανεπιστημίου. Κυρίως ἐπρόκειτο περὶ φιλοσοφικῆς καὶ φιλολογικῆς σχολῆς, περὶ σχολῆς γλωσσῶν, ὡς ἀναφέρει τὸ ἔγγραφον Β («tahsili elsine») ἰατρικῆς σχολῆς («tibbhaneler»), κλάδου μηχανικῆς («hendise») καὶ κλάδου τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν («funun ve maarif talimhaneler»). Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν μὴ ἔχων ὑπ᾽ ὄψιν του τὸ ἐπίσημον κείμενον ἀναφέρει εἰς τὰ Χρονικὰ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας (σ. 240) ὅτι «ἐκ παραδόσεως ἔχει μαθὼν» τὸν σκοπὸν τοῦ Δημητρίου Μουρούζη περὶ εἰσαγωγῆς διδασκαλίας ἰατρικῶν μαθημάτων ἐν τῇ «κουρουτσεσμείῳ» σχολῇ. («Ὁ Δημήτριος Μουρούζης... ἐσκόπει νὰ εἰσαγάγῃ τὴν διδασκαλίαν **καὶ ἰατρικῶν μαθημάτων**, ἐπινεύοντος

---

[4]) «Ἡ οἰκία αὕτη κειμένη ἐπὶ τῆς προβολῆς τοῦ ἀκρωτηρίου Σαράφμπουρνου ἀπὸ τοῦ 1814 προσδιωρίσθη ὡς θερινὸν ἐνδιαίτημα τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου» γράφει ὁ Σκ. Βυζάντιος (ἔνθ. ἀνωτ. σ. 113, 114). Τὴν οἰκίαν ταύτην οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἶχεν ἀγοράσῃ καὶ ἀνεκαίνισεν ἐκ βάθρων ἡ Μαρία σύζυγος τοῦ Στεφάνου Μουσούρου, υἱοῦ τοῦ Κωστάκη Μουσούρου. Ἀργότερον περιῆλθεν εἰς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀτατούρκ. Περὶ τῆς οἰκίας ταύτης ὁ μέγας κῶδιξ τῆς Κοινότητος Μεγάλου Ρεύματος ἀναφέρει (ἔτος 1811) «γρ. 2000 τόσα εἰς τὴν κατὰ τὸ σαράφ μπουρνοῦ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου δοθέντα διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁσπητίου τοῦ ἀοιδίμου αὐθέντου Μιχὰλ βόδα, δι᾽ ἀποδείξεως Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς.» Τὰ ἴδια περίπου διαλαμβάνει (σ. 161) καὶ ὁ μικρὸς κῶδιξ. Ἐκ τῆς αὐτοβιογραφίας Σαμουὴλ τοῦ Κυπρίου καταδεικνύεται ὅτι καὶ μετὰ τὸ 1845 ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται ἐν τῇ εἰρημένῃ οἰκίᾳ «ἐαρινὸν Πατριαρχεῖον» τοῦ ὁποίου ἐπιστάτης εἶχε διορισθῇ ὁ ῥηθεὶς Σαμουὴλ ὅτε ἀπεχώρησεν ἐκ τῆς ἐκεῖ πατριαρχικῆς σχολῆς. (Μ. Γεδεών, Χρονικὰ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, σ. 198, 199).

τοῦ Σουλτάνου Σελὴμ τοῦ Γ., τοῦ λίαν αὐτὸν εὐνοοῦντος καὶ τοσαύτας τῷ ἡμετέρῳ γένει εὐεργεσίας παρασχομένου· **τοῦτο ἐκ παραδόσεως ἔχω μαθών** ». Ὁ κ. Μ. Γεδεὼν δὲν παρετήρησε τὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπὸ τοῦ Παρανίκα γραφέντα, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ σκοπὸς τῆς σχολῆς καθωρίζετο διὰ τῶν δύο ἐγγράφων, τῶν ὁποίων ἑλληνικὴν μετάφρασιν εἶχεν ὑπ᾽ ὄψιν ὁ συγγραφεὺς τοῦ σχεδιάσματος. Ὁ Παρανίκας γράφει « πλὴν τοῦ περὶ ταύτης χατίου εὑρισκομένου ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, εὕρηται ἔν τινι τῶν παρ᾽ ἐμοὶ χειρογράφων « Μετάφρασις τοῦ πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Μπεϊζαδὲν Δημήτριον Μουρούζην ἐκδοθέντος βασιλικοῦ χατλίδικου ὁρισμοῦ, δι᾽ οὗ διωρίσθη ἡ ἐκλαμπρότης του **ναζίρης** καὶ προστάτης τῶν ἐν βασιλευούσῃ πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων καὶ ἀσθενῶν, καὶ πρὸς ἐπίδοσιν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης νοσοκομείων καὶ **σπουδαστηρίων** ἰατρικῶν· τὸ Χάτιον ἄρχεται (ἐν μεταφράσει) οὕτω: « ἔγκριτε τῶν προὐχόντων τοῦ Γένους τοῦ Μεσσίου, Δημήτριε Μουρούζη Μπεϊζαδέ, αὐξηθείη ἡ ἀγχίνοιά σου. Φθάνοντος τοῦ ὑψηλοῦ μου βασιλικοῦ τούτου σημείου γνωστὸν ἔστω σοι, ὅτι... » ἐν τέλει δέ· « ἐφ᾽ ᾧ ἐξεδόθη καὶ ὁ παρὼν ὑψηλός μου ὁρισμός, ὅστις ἀφ᾽ οὗ φθάσῃ εἰς χεῖράς σου ποίησον ὡς εἴρηται, πειθόμενος εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. Οὕτω γίνωσκε, πίστευε τῷ ἱερῷ βασιλικῷ μου σημείῳ ». (ἔνθ. ἀνωτ. σ. 30 σημ. 1). Διὰ τῆς ἱδρύσεως τῆς ἐν Κουρουτσεσμὲ σχολῆς ἐπρόκειτο, ὡς σημειώνεται ἐν τῷ τουρκικῷ ἐγγράφῳ, καὶ περὶ δημιουργίας ῥωμηῶν διερμηνέων (mütercim) καὶ ὑπαλλήλων τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Τὸ περιεχόμενον τῶν ὡς ἄνω διδασκομένων μαθημάτων, καθὼς καὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτηρίου περιγράφει ὁ μαθητὴς αὐτοῦ χρηματίσας ἀείμνηστος Σκαρλάτος Βυζάντιος. « Θέσις ἀθόρυβος καὶ μεμονωμένη, δάσος πλησίον μυστηριῶδες, τὴν σιωπὴν τοῦ ὁποίου μόνον τῶν φύλλων οἱ ψιθυρισμοὶ καὶ τῶν ἀηδόνων αἱ μελῳδίαι διέκοπτον, ὕδωρ κρυστάλλου παντὸς διαυγέστερον, εὐρυχωρία τοῦ περιβόλου ». Καὶ ἀλλαχοῦ προσθέτει· « ἐν αὐτῇ παρεδόθησαν πρῶτον ἡ πειραματικὴ Φυσική, τὰ Ὑψηλὰ Μαθηματικά, ἡ ἀκροαματικὴ φιλοσοφία ». Καὶ παρακάτω ἐπισυνάπτει: « ἑκατοντάδες νέων... ἀνέλυον τὸν Θουκυδίδην ἢ τὸν Εὐκλείδην... » [5]).

Τὸ ἔγγραφον Β κάμνει μνείαν περὶ τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας

---

5) **Σκ. Βυζαντίου « Κωνσταντινούπολις » Β. σ. 108, 109.** Τὸ γήπεδον τῆς σχολῆς ἐχρησίμευσεν ἀργότερον διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν βαφείου (Φόλκμαν). Τὰ δένδρα ἐλάχιστα σήμερον (κυπαρίσσια καὶ ἐλάται) εὑρίσκονται πέριξ τοῦ κτιρίου καὶ γενικῶς ἡ τοποθεσία ὑπέστη μεταβολάς. Καὶ ὁ σχολάρχης τῆς Πχικῆς Ἀκαδημίας χρηματίσας Κούμας γράφει τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὸ οἴκημα τῆς σχολῆς

συνήντησεν ὁ φιλόμουσος Φαναριώτης μετὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου. «Ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ γένος ἡμῶν ἐμπαθεῖς, ταραξίαι καὶ κακόπιστοί τινες (ashabı garaz ve fesad), οἵτινες ἠθέλησαν νὰ διαταράξωσι τὴν εὔρυθμον λειτουργίαν τοῦ εἰρημένου μέρους καὶ διήγειραν καὶ ἠρέθισαν τὰ πνεύματα τῶν Μουσουλμάνων». Τὰ λόγια αὐτὰ καθὼς καὶ τὰ περαιτέρω τοῦ τουρκικοῦ ἐγγράφου Β συμφωνοῦν πρὸς ὅσα γράφει εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ προαναφερθέντος συγγράμματός του ὁ εἰρημένος Βυζάντιος. «Καὶ ἀπῃτεῖτο πᾶσα τοῦ Δημητρίου (Δημητράσκος» λέγεται εἰς τὸ ἔγγραφον) Μουρούζη ἡ βαθυτάτη πολιτικὴ σύνεσις καὶ ὁ περιφλεγὴς ζῆλος τῆς πατροπαραδότου φιλογενείας του, ὅπως ὑπερισχύσῃ τῶν ἀντιπολεμούντων αὐτὸν ἐν τῷ ἔργῳ του, πείσας δι᾽ ἐπιχειρημάτων ἀναντιρρήτων τὴν ἐξουσίαν, ὅτι τὰ θρυλλούμενα εἶναι διαβολαὶ τῶν ἐχθρῶν οὐχὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἔθνους του ἀλλὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους· ὅτι οἱ νῦν ἐν ἀλλοδαπῇ ἐκπαιδευόμενοι νέοι, ὅπως χρησιμεύσωσιν ἀκολούθως ὡς ***ἰατροὶ ἢ μηχανικοὶ ἢ ἀρχιτέκτονες, ἢ διδάσκαλοι***, ἔμελλον τοῦ λοιποῦ νὰ διδάσκωνται ὑπ᾽ ὄψιν τῆς ἐξουσίας, καὶ οὐχὶ νὰ ἀναγκάζωνται, καθὼς καὶ πρότερον, νὰ ξενητεύωσιν, ἀπομανθάνοντες τὰ οἰκεῖα ἤθη καὶ ἔθιμα. Καὶ οὕτως ἐξεδόθη τὸ περὶ συστάσεως τῆς σχολῆς διάταγμα.» Τὸ διάταγμα αὐτὸ εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Παρανίκα ἀναφερόμενον χάτι. Τὸ ἔγγραφον Α ἐξεδόθη περὶ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Μουχαρὲμ τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους 1220. Τὸ ἕτερον (Β) ἐξεδόθη τῇ 2 Ζιλχιτζὲ τοῦ ἰδίου ἔτους. Κατὰ τοὺς συγκριτικοὺς πίνακας τῆς χριστιανικῆς καὶ μουσουλμανικῆς χρονολογίας, τὰ μέσα (15) Μουχαρὲμ τοῦ 1220 ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν 4 Ἀπριλίου 1805, ἡ δὲ 2 Ζελχιτζὲ τοῦ ἰδίου ἔτους πρὸς τὴν 2 Φεβρουαρίου 1806 (π. ἡμερομηνία). Τὸ ἔτος ὅμως τῆς ἱδρύσεως πολλαχόθεν ἀποδεικνύεται ὅτι ἦτο τὸ 1803. Ἡ ἡμερομηνία 1803 θὰ εἶναι ἡ ἡμερομηνία τοῦ πρώτου ἱδρυτικοῦ χατίου, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνωτέρω γίνεται λόγος. Τὴν εὕρεσιν τῶν δύο ἐν μεταφράσει δημοσιευομένων τουρκικῶν ἐγγράφων ὀφείλω εἰς τὸν πολυγραφώτατον καὶ ἀκούραστον ἐρευνητὴν τῶν Ἀρχείων τοῦ Τ. Κράτους κ. Ὀσμὰν Ἐργκίν, ἀρχιγραμματέα τῆς Νομαρχίας Σταμπούλ. Τὸ πρῶτον εἶναι τὸ ὑψηλὸν διάταγμα τοῦ Σουλτάνου Σελὶμ τοῦ Γ΄, τὸ δὲ δεύτερον αἴτησις τοῦ Δημητρίου Μουρούζη.

Ξηροκρήνης· «καθ᾽ ὅσα ἀποβλέπουν τὸ ὑλικὸν μέρος τοῦ καθιδρύματος τούτου, δὲν ἠμπορεῖ βέβαια ἄλλο σχολεῖον τῆς Ἑλλάδος νὰ συγκριθῇ μὲ αὐτό· οἶκος τοῦ διδασκάλου εὐρύχωρος καὶ λαμπρός, βλέπων εἰς τὸ κατάστενον τοῦ Βοσπόρου στρωμένος και ἐνδυμένος μὲ ἀρχοντικὰ ἔπιπλα· αὐλὴ πλατυτάτη στολισμένη μὲ κῆπον καὶ πηγὰς καθαρωτάτου ὕδατος (Ἱστορία. Ἀνθρ. Πράξεων ΙΒ΄ σ. 543 594. Μ. Γεδεών, Χρονικὰ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας σ. 218 σημ. 1).

***

Τὰ εἰρημένα ἔγγραφα ἐν μεταφράσει ἔχουσιν οὕτω·

Α΄.

Δέον νὰ σημειωθῇ ἀπὸ τὸ Διβάνιον ἂν ἡ αἴτησις περιλαμβάνῃ τοὺς ἀπαιτουμένους ὅρους.

Δικαιοῦται ὁ Δημητρέσκο Μουρούζη βέηζαδὲ ἀδελφὸς τοῦ νῦν βοεβόδα τῆς Μολδαυΐας ὅπως ἱδρύσῃ ἐν Κουρούτσεσμε ἐπὶ τῶν ναυτικῶν γηπέδων ἐκπαιδευτήριον πρὸς διδασκαλίαν τῆς μηχανικῆς ἐπιστήμης καὶ ἄλλων γραμμάτων καὶ ὑποβάλῃ ἐσφραγισμένην ὑπ᾽ αὐτοῦ αἴτησιν καὶ αἰτήσηται τὴν ἵδρυσιν Νοσοκομείων καὶ ἰατρικῶν σχολῶν καὶ τὰ διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν ἀπαιτούμενα, ἵνα οἱ ὑπὸ τοῦ γένους τεταγμένοι ἀποτεινόμενοι εἰς τὸν εἰρημένον βέηζαδὲ ζητήσωσι τὴν γνώμην αὐτοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁπωσδήποτε διευθέτησιν αὐτῶν, ἵνα ἱδρύσῃ ὁπουδήποτε καὶ ἂν δεήσῃ Νοσοκομεῖα καὶ ἐκπαιδευτήρια ἀνήκοντα εἰς τοὺς ραγιάδες καὶ ἐπιβλέψῃ τὴν εὔρυνσιν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἀρχαίων Νοσοκομείων, ἵνα μὴ ὑποστῇ ἐπίθεσιν κατ᾽ οὐδένα τρόπον ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἐπὶ τῇ προφάσει ἀγωγῆς τῶν περὶ τὰ κτίρια ταῦτα ἰδιοκτητῶν καὶ ἄλλων τοιούτων ζητημάτων, καὶ μὴ βασανίζηται καὶ τυραννῆται ὑπ᾽ αὐτῆς διὰ τῆς ἀπαιτήσεως χρημάτων καὶ ἐπιδομάτων, ἵνα μὴ εἰσέρχηται κανεὶς ἀστυνόμος εἰς τὸ Νοσοκομεῖον ἐπὶ οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ ἵνα μὴ παρεμβληθῇ πρόσκομμα εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν ἀσθενῶν καὶ νεκρῶν καὶ μεταφορὰν φαρμάκων.

Μουχαρέμ 1220

Β΄.

Αἴτησις τοῦ δούλου ὑμῶν. Πρό τινος ἐν τῷ Κουρούτσεσμε Ναχιὲ τῇ ἐνεργείᾳ καὶ προσπαθείᾳ τοῦ δούλου ὑμῶν ἱδρύθη ἐκπαιδευτήριον πρὸς ἐκμάθησιν τῆς μηχανικῆς καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ πρὸς ἐκμάθησιν τῶν γλωσσῶν καὶ ἄλλων ὑπὸ τῶν ἱκανῶν μεταξὺ τῶν ρωμηῶν ὑμῶν δούλων, ὅπερ εἶχε προκαλέσει τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὴν εὐχὴν τῶν ἐργαζομένων νύκτα καὶ ἡμέραν περὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ μεγαλείου τοῦ μεγαλειοτάτου βασιλέως ἵνα προπαρασκευάσωσι μεταφραστὰς καὶ ὑπαλλήλους εἰς τὸ εὐεργετικὸν ὑμῶν κράτος ἀψηφοῦντες τὰ ἐμπόδια καὶ τὰ ἔξοδα. Ἐν τούτοις ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ γένος ἡμῶν ταραξίαι, κακόβουλοι καὶ κακόπιστοί τινες, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ διαταράξωσι τὴν εὔρυθμον λειτουργίαν τοῦ εἰρημένου μέρους, ἀλλὰ διέγειραν καὶ ἠρέθισαν τὰ πνεύματα τῶν μουσουλμάνων καὶ ἤρχισαν νὰ ὑβρίζουν καὶ πιέζουν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς λέγοντες αὐτοῖς, διατί

ἐνασχολεῖσθε μὲ τὴν σπουδὴν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τούτοις καὶ οὕτω ἐρεθίζοντες αὐτοὺς μὲ τοιαύτας ἀναρμόστους, ἀβασίμους καὶ ἀκατανοήτους φράσεις. Ὅθεν παρακαλῶ ὅπως ἐκδοθῇ ὑψηλὸν διάταγμα ἵνα μὴ γίνῃ τὸ ἐν Κουρούτσεσμε ἐθνικὸν ἐκπαιδευτήριον ἀντικείμενον ἐπιθέσεως καὶ ἐπεμβάσεως οὐδενός, ἵνα μὴ ἐπιτιμηθῶσι καὶ ἐνοχληθῶσιν οἱ μὲ διδασκαλίαν καὶ σπουδὴν ἐνασχολούμενοι διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ καὶ ἵνα μὴ βασανισθῶσι διὰ τῆς ἀπαιτήσεως χρημάτων ἢ διὰ πάσης ἄλλης προφάσεως ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ὅταν πρόκειται νὰ γίνωσιν ἐπισκευαὶ καὶ ἐπιδιορθώσεις ἢ προσθῆκαι, καὶ ἵνα ἔλθῃ ἡ ἀστυνομία πρὸς ὑποστήριξιν, ὅταν ὁ δοῦλος ὑμῶν, ὅστις ὑπὸ τοῦ ἔθνους διωρίσθην ἐπόπτης ἐπ᾽ αὐτῶν, αἰτήσηται τὴν βοήθειαν αὐτῆς πρὸς τιμωρίαν καὶ ἐπιτίμησιν τῶν ἀποπειραθησομένων ἵνα προξενήσωσι βλάβην καὶ ζημίαν εἰς τὴν τακτικὴν λειτουργίαν καὶ ἵνα μὴ ἐλαττώσωσι τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν καὶ ἵνα ἀπευθύνεται τὸ διάταγμα τοῦτο πρὸς τοὺς ἁρμοδίους πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ ὑψηλῷ Φιρμανίῳ ὅρων περὶ τῆς ἐποπτείας ἐμοῦ τοῦ δούλου ὑμῶν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἰατρικῶν σχολῶν καὶ περὶ τῆς διατηρήσεως ἐν ἀνάγκῃ τῆς ἐπ᾽ αὐτῶν ἐφορείας πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων. Ὁ δοῦλος ὑμῶν Δημητρέσκο Μουρούζη βέηζαδέ.

2 Ζιλχιτζὲ 1220

ΠΑΥΛΙΚΑΙ ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ

"ΝΟΥΘΕΤΕΙΤΕ ΤΟΥΣ ΑΤΑΚΤΟΥΣ,,

Εἰς τὰς θεοπνεύστους ἐπιστολὰς τοῦ οὐρανοβάμονος Παύλου ὑπάρχουν πολλοὶ μαργαρῖται πρώτου μεγέθους. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε καὶ ἡ προτροπὴ τῆς ἐπικεφαλίδος τοῦ ἄρθρου τούτου. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ζωηροτέρας συστάσεις καὶ παραινέσεις τοῦ θείου Παύλου.

Προτρέπει ἕκαστον πιστὸν καὶ ἄξιον μέλος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ νουθετῇ τοὺς ἐκτὸς τῆς τάξεως καὶ τοῦ χριστιανικοῦ ρυθμοῦ χριστιανούς. Εἶχε λάβει ἀφορμὴν ἀπὸ μερικὰς παρεκτροπὰς τῶν Θεσσαλονικέων, ἡ ὁποία ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἀρτισυστάτους χριστιανικὰς Κοινότητας.

Ὁ Ἀπόστολος εἶχε δώσει προφορικῶς εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Θεσσαλονίκης ὁδηγίας χριστιανικῆς συμπεριφορᾶς. Μολαταῦτα ὅμως δὲν εἶχον συμμορφωθῇ ὅλοι. Πληροφορεῖται τὴν ἀνάρμοστον διαγωγὴν πιστῶν τινων καὶ παραγγέλλει εἰς τοὺς κατηρτισμένους καὶ ὀρθοποδοῦντας νὰ μεριμνοῦν διὰ τοὺς « ἀτάκτως περιπατοῦντας ».

*
* *

"**Νουθετεῖτε**„. Ἔντονος καὶ προστακτικὴ προτροπή. Φανερώνει ἐπίμονον καὶ διαρκῆ συμβουλήν. Καί ἐνῷ πλεονάζουν «οἱ ἄτακτοι», ἐλλείπουν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐνουθέτουν τοὺς ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ παρεκτρεπομένους ἀδελφούς των.

Καθημερινῶς βλέπομεν πέριξ ἡμῶν — ὄχι ξένους καὶ ἀγνώστους — συγγενεῖς καὶ οἰκείους ἔξω ἀπὸ τὴν ἠθικὴν γραμμήν, καὶ ὅμως ἐγκληματικῶς ἀδιαφοροῦμεν. Ζοῦν ζωὴν ἐφάμαρτον. Διάγουν βίον ἀκόλαστον καὶ ἀνώμαλον, ἐν τούτοις ἀντιπαρερχόμεθα τὸ ἐκ τῆς ἀδελφοσύνης πηγάζον ἱερὸν καθῆκον: **τὴν νουθεσίαν**.

Ὁ θεῖος Παῦλος ἐγνώριζε τὸ πλάτος τῆς νουθεσίας, ὡς καὶ τὰ ἀποτελέσματά της. Δι' αὐτὸ δὲν ἔπαυσε καθ' ὅλην τὴν ἀποστολικήν του σταδιοδρομίαν «μετὰ **δακρύων** νουθετῶν ἕνα ἕκαστον» (Πράξ. 20. 31). Τοῦτο καὶ παραγγέλλει πρὸς πάντας: «Χριστὸν καταγγέλλομεν **νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον** καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα **παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ**» (Κολ. 1. 28). Ἡ νουθεσία εἶναι ἐκ τῶν ἀπαραβάτων ὑποχρεώσεων τοῦ πιστοῦ.

Αἱ εὐθῦναι τῶν παρεκτροπῶν ἐπιβαρύνουν καὶ ἡμᾶς, ὅσοι ἦτο δυνατὸν νὰ τὰς προλάβωμεν καὶ ἠδιαφορήσαμεν. Ἐπιτυχῶς γράφει ὁ ἐμβριθὴς Giovanni Papini εἰς τὸ πολύκροτον ἔργον του «ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ» ὅτι: «**ὅλοι ἰδιαιτέρως εἴμεθα ἔνοχοι διὰ τὰ παραπτώματα τῶν ἀδελφῶν μας**».

Εἶναι πλάνη τρομερὰ ἂν φανταζώμεθα, ὅτι οὐδεμίαν εὐθύνην φέρομεν ἔναντι τῶν ἄλλων. «**Νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους**» (Α'. Θεσσ. 5. 14) εἶναι ἡ παυλικὴ φωνή. Συγκρατήσατε τοὺς ἀδελφούς σας διὰ τοῦ παραδείγματος, διὰ τῆς καλωσύνης, μὲ τὴν ἀγάπην σας. Ἠμπορεῖ τις νὰ κωφεύσῃ ἀνενόχως εἰς μίαν τόσην κατηγορηματικὴν ἔκκλησιν;

*
* *

«**Τοὺς ἀτάκτους**». Θὰ συμβουλεύωμεν τοὺς μὴ πειθαρχοῦντας εἰς τὸν ἠθικὸν κανόνα. Ποῖος ὅμως εἶναι διατεθειμένος νὰ ἀκούῃ; Ἰδοὺ μία ἀληθοφανὴς ἔνστασις! Ἂν κάθε συμβουλὴ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν ἐκτροχιασθέντα ἀδελφόν μας, συνοδεύηται ἀπὸ ἀγάπην καὶ πραγματικὸν ἐνδιαφέρον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἀφίνῃ «**κάτι**».

Συνήθως οἱ ἀπὸ πάθη κυριευόμενοι δὲν σέβονται τὰς συμβουλάς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὑποστηρίζωμεν, ὅτι κάθε καλὸς λόγος (=σπόρος), θὰ συμπνιγῇ ἐντὸς τῶν ἀκανθῶν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἦτο ἄχρηστος κάθε παραίνεσις καὶ συμβουλή!

Ὁ βίος πολλῶν ἁμαρτωλῶν, οἵτινες ἐπανεῦρον τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ, χάρις εἰς τὰς καλὰς συμβουλάς, αἱ ὁποῖαι ἐλέχθησαν ἀνιδιοτελῶς καὶ μὲ συμπάθειαν, μαρτυρεῖ τρανῶς, ὅτι ***πάντοτε*** κἄτι ἀφίνει εἰς τὴν ψυχὴν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Δὲν πρέπει βεβαίως νὰ λησμονηθῇ, ὅτι ὁ ἐνεργῶν δι' ἡμῶν εἶναι ὁ Θεός. Γνωρίζει Ἐκεῖνος νὰ εὐλογῇ τοὺς πτωχούς λόγους μας, καὶ νὰ μαλάσσῃ καὶ τὰς πλέον σκληρὰς καρδίας.

Τὸ καθῆκον τοῦτο — τὸ νὰ συμβουλεύωμεν — εἶναι σοβαρόν. Ἡ παραμέλησίς του, διὰ διαφόρους προφαστικοὺς λόγους, οὐδόλως ἐλαττώνει τὴν εὐθύνην ἡμῶν. Εἶναι διαγωγὴ ἀντιτιθεμένη πρὸς τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα τῆς ἀγάπης. Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη δὲν ἐκδηλοῦται διὰ στωϊκῆς ἀπαθείας. Ὀφείλομεν νὰ ἐνδιαφερθῶμεν διὰ τοὺς ἀδελφούς μας.

***

« ***Νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους*** ». Ναί. Ἂς νουθετῶμεν κάθε ἄνθρωπον καὶ ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς. Ἂς δείξωμεν ὡς χριστιανοὶ ἐνδιαφέρον διὰ κάθε ἀσθενὲς καὶ παραπαῖον μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Ἂς προσπαθήσωμεν, μὲ τὴν ἁγνὴν πρόθεσιν, νὰ ὁδηγήσωμεν κάθε ἄτακτον εἰς τὴν τάξιν, κάθε ἄσωτον εἰς τὴν σωτηρίαν, ***εἰς τὸν Χριστόν***.

Ἀλλ' ἂν ἐπιθυμῶμεν, πράγματι, νὰ εἰσακουσθοῦν αἱ προτροπαί μας ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν, τότε ἂς μὴ δώσωμεν κυρίως λαβὰς ἐκ τοῦ τρωτοῦ βίου μας. Ἡ ἀποτελεσματικωτέρα νουθεσία καὶ ὁ πρακτικώτερος —ἀλλὰ καὶ καλύτερος— τρόπος, εἶναι τὸ χριστιανικὸν παράδειγμα.

Λοιπόν, τοὺς ἀτάκτους ἀδελφούς μας θὰ νουθετῶμεν διὰ λόγων, ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲ τὴν εὐσέβειάν μας. Τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ διὰ τὴν καρποφορίαν μιᾶς τοιαύτης νουθεσίας;

† ***Σύγκελλος*** ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Μετὰ τῆς εἰθισμένης μεγαλοπρεπείας καὶ κατανύξεως ἑωρτάσθησαν καὶ ἐφέτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αἱ μεγάλαι ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων. Προεξῆρχεν αὐτῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, χοροστατήσασα μὲν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Μεγάλων ὡρῶν (22 τοῦ μ.,) καὶ τοῦ Μ. Ἑσπερινοῦ τῆς Ἑορτῆς (24 τοῦ μ.) λειτουργήσασα δὲ τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων, συλλειτουργοὺς ἔχουσα τοὺς σεβ. Μητροπολίτας Προύσης κ. Πολύκαρπον, Σάρδεων κ. Γερμανόν, Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιον, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβον, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, Χριστουπόλεως κ. Μελέτιον, Λαοδικείας κ. Δωρόθεον καὶ Αἴνου κ. Γερμανόν. Τὴν ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν πρὸς τὸ εὐσεβὲς τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα, δημοσιευομένην ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τεύχους, ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος κατὰ τήν λειτουργίαν τῶν Χριστουγέννων ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη αὐθημερὸν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν τὰ εὐλαβῆ συγχαρητήρια τῶν σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν Κληρικῶν καὶ Λαϊκῶν ὑπαλλήλων τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, τῶν Ἐπισκόπων, τῶν Ὀφφικιάλων, τῶν μελῶν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων καὶ πλείστων ἐπιλέκτων ὁμογενῶν. Αὐθημερὸν ἐπίσης ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τοῦ Ἐπάρχου Φαναρίου ἐντιμ. κ. Nazmi Koldaş, προσελθόντος ὁμοῦ μετὰ τοῦ Ἀρχιαστυνόμου καὶ τοῦ βοηθοῦ Ἀρχιαστυνόμου Φαναρίου, τοῦ ἐντιμ. Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Γεωργίου Κούστα, καὶ τοῦ Ὑποπροξένου αὐτῆς ἐντιμ. κ. Θ. Γρίβα, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων διαβιβασθέντα δι' ἰδιαιτέρας Ἀντιπροσωπείας.

Ἡ ὑποβολὴ τῶν εὐλαβῶν συγχαρητηρίων τοῦ πληρώματος ἐσυνεχίσθη καὶ τῇ ἐπαύριον, καθ' ἣν προσῆλθεν ἐν σώματι καὶ ὁ καθηγητικὸς Σύλλογος τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς, ἡγουμένου τοῦ Σχολάρχου σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανοῦ. Τὸν καθηγητικὸν Σύλλογον ἐκράτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὴν μεσημβρινὴν Πατριαρχικὴν Τράπεζαν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπεσκέφθη κατ' οἶκον τοὺς ἐν Φαναρίῳ, Σταμπούλ, Πέραν καὶ Βοσπόρῳ σεβ. Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς, συγχαρεῖσα τοῖς λοιποῖς τηλεγραφικῶς.

Εἰς τοὺς αὐτοπροσώπως ἐπισκεφθέντας τὴν Α. Θ Παναγιότητα Ἐπισκόπους, Ὀφφικιάλους, Νομικοὺς Συμβούλους, καθηγητικὸν Σύλλογον τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, τὰς Ἐφοροεπιτροπὰς καὶ λοιποὺς ἐπιλέκτους ὁμογενεῖς αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διεβιβάσθησαν διὰ τῶν πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου, Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ λοιπῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη συγχαρητήρια τηλεγραφικῶς ἢ διὰ γραμμάτων ἐκ μέρους τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν καὶ λοιπῶν Προέδρων τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου καὶ Ἀρχιερέων ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Συγχαρητήρια γράμματα ἔλαβε καὶ παρὰ τῆς Α. Χάριτος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κανταουρίας κ. Κόσμο Λάγκ καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ Παλαιοκαθολικῶν κ. Ἀδόλφου Κιοῦρι.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς 3ης τοῦ μ., τῶν Προπατόρων (17 τοῦ μ.), πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως (24) καὶ τὴν μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννησιν (31). Εὐλαβεῖ δὲ παρακλήσει τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν μεταβᾶσα ἐχοροστάτησε τῇ 5ῃ τοῦ μ. κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῇ 12ῃ ἐν τῷ ἐν Τζιβαλίῳ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου, γενομένη δεκτὴ καὶ προπεμφθεῖσα μετ' ἐκδηλώσεων βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ εὐλαβείας ἐκ μέρους τῶν τε ἐπιτροπῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος. Κατὰ τὴν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν Τζιβαλίῳ Πατριαρχικὴν χοροστασίαν τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Ἰσίδωρος.

Ὀνομαστήρια.

– Τοὺς ἀγαγοῦσι κατὰ τὸν παρόντα μῆνα τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν σεβ. Μητροπολίταις Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδωνι (12 τοῦ μ.) καὶ Λήμνου κ. Στεφάνῳ (27 τοῦ μ.) ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ ηὐχήθη διὰ σεπτῶν Αὐτῆς Γραμμάτων.

— Τῷ ἑορτάσαντι ἐπίσης ἐντιμ. κ. Νικολάῳ Λουκαθίεβιτς, Γενικῷ Προξένῳ τῆς Ρουμανίας ἐνταῦθα, τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους προσρήσεις καὶ εὐχὰς διεβίβασεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως.

— Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου ὡσαύτως συνεχάρη τοῖς ἑορτάσασι κ. κ. Νικολάῳ Ταπτᾷ, βουλευτῇ, Νικολάῳ Σγουρίδῃ, Προέδρῳ τῆς Κεντρικῆς Ἐφορίας Σταυροδρομίου, Νικολάῳ Ἠλιάσκῳ, τραπεζίτῃ, Νικολάῳ Φερμάνογλου, Πατριαρχικῷ ἰατρῷ, καὶ Νικολάῳ Μουράτογλου, μεγαλεμπόρῳ.

Ἀγγλικανικὴ Παροικία.

Κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ ἐν Πέραν Ἀγγλικανικῷ Ναῷ ἑόρτιον λειτουργείαν τῶν Χριστουγέννων κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Πρωθιερέως τῆς Ἀγγλικανικῆς Παροικίας αἰδεσιμολ. κ. Αὐγουστίνου Ὄκλεη, παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ διεβίβασε τὰς εὐχὰς Αὐτῆς πρὸς τὴν Παροικίαν ὁ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως.

Ἐθνικὴ Ἑορτὴ Γιουγκοσλαυΐας

Τῇ 1ῃ τοῦ μ., μερίμνῃ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξενείου τῆς Γιουγκοσλαυΐας, ἑωρτάσθη δι' ἐπισήμου Δοξολογίας ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ τῆς Γιουγκοσλαυΐας. Τῆς Δοξολογίας, τελεσθείσης ἐν τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος, προέστη ὁ σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, μετέσχε δὲ αὐτῆς σὺν πολλῷ ἄλλῳ πρεσβυτερίῳ ὁ αἰδεσιμολ. Πρωθιερεὺς τῆς ἐνταῦθα Σερβικῆς Παροικίας κ. Πέτρος Χαϊδούκοβιτς. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Ἀδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου, διαβιβάσας ἐν τέλει τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῷ ἐντιμ. Γενικῷ Προξένῳ τῆς Γιουγκοσλαυΐας κ. Χατζηγζώρτζεβιτς.

Πατριαρχικὴ ἀντιπροσώπευσις.

Ἐν τῇ κηδείᾳ τοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ τῆς Πόλεως στρατηγοῦ Χαλὶς Μπιγικτάϊ, θανόντος τῇ 23 τοῦ παρόντος μηνός, παρέστη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διαβιβάσας ἅμα τὰ Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια τῷ Ἐξοχ. Νομάρχῃ κ. Λουτφῆ Κιρδὰρ καὶ τῷ ἀναπληρωτῇ Στρατιωτικῷ Διοικητῇ στρατηγῷ κ. Ὀσμὰν Τουφάν, ὁ Μ. Διερμηνεύς τῶν Πατριαρχείων κ. Σπ. Κωνσταντινίδης.

Ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα προσελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐγένοντο δεκτοὶ παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι:

— Τῇ 15ῃ ὁ ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ρουμανίας κ. Ν. Λουκασίεβιτς λαβὼν τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὀλιγοημέρου ταξιδίου αὐτοῦ εἰς Ρουμανίαν.

— Τῇ 29ῃ ὁ ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Γιγκοσλαυΐας κ. Χατζητζώρτζεβιτς.

Ὡσαύτως: — Ὁ ἐντιμολογ. Ἄρχων Μ. Νομοφύλαξ κ. Ἀντ. Νικολόπουλος, τέως Ἀρχειοφύλαξ τοῦ ἐνταῦθα Γενικοῦ Προξενείου τῆς Ἑλλάδος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὁριστικῆς ἐντεῦθεν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ εἰς Ἑλλάδα,— ὁ ἐντιμ. κ. Κυριακὸς Γκιώκας, Νομικὸς Σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων, ἐπὶ τῇ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπανόδῳ αὐτοῦ, — καὶ οἱ ἐξ Ἑλλάδος κ. κ. Ἐ. Τζανακάκης καὶ Ἰ. Μιχαηλίδης.

Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

— Αἰτήσει τῆς οἰκείας Ἐφοροεπιτροπῆς καὶ ἀποφάσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνεκρίθη ἵνα ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, μετατιθεμένου τοῦ δευτέρου ἱερέως τῆς Κοινότητος Μ. Ρεύματος, καθήκοντα ἱερατικῶς Προϊσταμένου ἀσκῇ καὶ ἐφεξῆς ὁ ὁσιώτ. ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀγαθάγγελος Παπαδόπουλος, ἀναλάβῃ δὲ καθήκοντα τακτικοῦ διακόνου καὶ ἱεροκήρυκος τῆς Κοινότητος ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης ἱερολογ. διάκονος κ. Πολύκαρπος Ρετσέλλης, τέως διάκονος καὶ ἱεροκήρυξ Εὐαγγελιστρίας Πρ. Ταταούλων, συγχρόνως δέ, σεπτῇ Πατριαρχικῇ εὐλογίᾳ, ἀνετέθη τῷ ἐν τῇ Κοινότητι ταύτῃ διαμένοντι Μ. Ἱεροκήρυκι τῶν Πατριαρχείων θεοφ. Ἐπισκόπῳ Ναζιανζοῦ κ. Φιλοθέῳ ἡ τῆς Κοινότητος καθόλου πνευματικὴ ἐκ τοῦ ἐγγὺς παρακολούθησις καὶ ἐπιστασία.

— Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τῶν Ἡνωμένων Ἐνοριῶν Ὑψωμαθείων διωρίσθη ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου ὁ τέως ἐφημέριος Μ. Ρεύματος αἰδεσ. ἱερεὺς κ. Δημήτριος Σκαμπᾶς, τοῦ ἐν ἐκείναις ἄχρι τοῦδε ἱερατεύοντος ὁσιωτ. ἱερέως κ. Δημητρίου Βαλλιάνου διορισθέντος ἐν τῇ Κοινότητι Βεβεκίου.

Θεῖον Κήρυγμα

— Κατὰ τὰς τοῦ παρόντος μηνὸς Κυριακὰς τῆς Νηστείας τῶν Χριστουγέννων ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν: τῇ Κυριακῇ τῆς 3ης τοῦ μ. ὁ Ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Παγκράτιος, τῇ Κυριακῇ τῶν Προπατόρων ὁ θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἐλαίας κ. Ἀγαθάγγελος καὶ τῇ Κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ὁ σεβ. Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

— Τὸ θεῖον κήρυγμα ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἱερουργησάντων Ἀρχιερέων, τῶν Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμένων καὶ τῶν θεολόγων ἢ ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν τὸν θεῖον λόγον ἱερατικῶς προϊσταμένων αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν τακτικῶν ἱεροκηρύκων αὐτῶν.

Ἑόρτιος ἄδεια εἰς στρατιώτας.

Κατόπιν γενομένου διαβήματος τῆς Ἐκκλησίας παρὰ ταῖς Στρατιωτικαῖς Ἀρχαῖς, ἐδόθη παρ' αὐτῶν καὶ ἐφέτος ἄδεια ἐπὶ ταῖς ἁγίαις Ἑορταῖς τοῦ Δωδεκαημέρου τοῖς ἐκ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν στρατιώταις πρὸς ἑορτασμὸν τῶν ἁγίων ἡμερῶν παρὰ ταῖς οἰκογενείαις αὐτῶν.

Ἐκφορὰ τῶν νεκρῶν.

Κατόπιν τῆς ληφθείσης σχετικῆς Συνοδικῆς ἀποφάσεως καὶ σεπτῇ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἀπέλυσε τὴν κάτωθι ἐγκύκλιον.

Ἀριθ. $\frac{\text{Πρωτ. 1707}}{\text{Γραφ. 720}}$

Τοῖς θεοφιλεστάτοις Ἀρχιερατικῶς καὶ τοῖς ὁσιωτάτοις Ἱερατικῶς Προϊσταμένοις τῶν Ἱερῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Κριθέντος ἀναγκαίου τοῦ περιορισμοῦ τῶν συμβαινουσῶν κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν διὰ μέσου τῶν ὁδῶν ἀπὸ τοῦ οἴκου εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ Νεκροταφεῖον ὑπερβολικῶν ἐκδηλώσεων, καὶ τῆς προσαρμογῆς αὐτῶν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ περιβάλλοντος, ὡρίσθη ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα τοῦ λοιποῦ συνοδεύῃ τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν ἀπὸ τοῦ οἴκου εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὸ Νεκροταφεῖον, ἔνθα οὐχ ὑπάρχει νεκροφόρος ἅμαξα, εἷς μόνον ἱερεύς.

Τὴν ὡς ἄνω ληφθεῖσαν ἀπόφασιν κοινοποιοῦμεν, κατ' ἐντολήν, τοῖς θεοφιλεστάτοις Ἀρχιερατικῶς καὶ τοῖς ὁσιωτάτοις Ἱερατικῶς Προϊσταμένοις, παραγγέλλοντες ἐκκλησιαστικῶς πᾶσιν αὐστηρὰν πρὸς αὐτὴν συμμόρφωσιν.

Ἐπὶ δὲ τούτοις εἴητε ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1939.

† Ο Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ρωσσικὴ ἐν Εὐρώπῃ Ἐξαρχία. Συνεπείᾳ κυκλοφορησασῶν παρὰ τῷ ποιμνίῳ τῆς Ρωσσικῆς ἐν Εὐρώπῃ Ἐξαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου φημῶν περὶ ὑπαρχούσης δῆθεν σκέψεως παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ καταργήσεως τῆς αὐτοτελείας τῆς Ἐξαρχίας ταύτης καὶ ὑπαγωγῆς αὐτῆς ὑπὸ τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Θυατείρων, ἐδηλώθη διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος προς τὸν Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον σεβ. Μητροπολίτην κ. Εὐλόγιον, πρὸς καθησύχασιν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ὅτι αἱ ὡς ἄνω φῆμαι εἶναι τελείως ἀνυπόστατοι, διότι οὐδέποτε ἐγένετο σκέψις παρὰ τῷ Οἰκ. Πατριαρχείῳ περὶ καταργήσεως τῆς Ἁγιωτάτης Ἐξαρχίας ἢ περὶ τροποποιήσεως τῶν ἐν τῷ ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου, ἀριθ. Πρωτ. 346, Πατριαρχικῷ Πιττακίῳ διαλαμβανομένων ὅρων, ὑφ' οὓς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον προσέλαβεν ὑπὸ τὴν κανονικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν τὰς ἐν Εὐρώπῃ ὀρθοδόξους Ρωσσικὰς Παροικίας καὶ κατὰ συνέπειαν ὅτι ὁ ἑκάστοτε Πατριαρχικὸς Ἔξαρχος τῶν Παροικιῶν τούτων ἔσται πάντοτε ρῶσσος ἱεράρχης.

— Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως τριακονταετίας ἀπὸ τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας τοῦ διοικοῦντος τὰς ἐν Βελγίῳ Ρωσσικὰς Κοινότητας Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξάνδρου, ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὴν ζηλωτὴν καὶ ἀφωσιωμένην ἐκκλησιαστικὴν

διακονίαν τῆς Α. Πανιερότητος παρέσχεν αὐτῷ, μετὰ τῶν εὐχῶν αὐτῆς καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ φέρειν σὺν τῷ ἐγκολπίῳ τῆς Παναγίας καὶ ἐγκόλπιον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἔγκρισις χειροτονίας. Ἐπὶ σχετικῇ εἰσηγήσει τῆς Ἐφορίας τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Στ΄. τάξεως τῆς Σχολῆς Δημητρίου Πρεμετίδου, τελεσθεῖσα ἐν τῷ ναϋδρίῳ τῆς Σχολῆς τὴν Κυριακὴν τῶν Προπατόρων, ἱερουργοῦντος τοῦ Σχολάρχου σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανοῦ.

Κανονικὴ ἄδεια. Τυχὼν τῆς νενομισμένης ἀδείας ἀνεχώρησε τῇ 27ῃ τοῦ μηνός, μεταβαίνων εἰς Θεσσαλονίκην, ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θ. Σχολῆς σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Αἰμιλιανός.

Ἐκφορὰ τῶν νεκρῶν. Κριθέντος ἀναγκαίου ὅπως περιορισθῶσιν αἱ συμβαίνουσαι κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν διὰ μέσου τῶν ὁδῶν ἀπὸ τοῦ οἴκου εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ εἰς τὸ νεκροταφεῖον ὑπερβολικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ προσαρμοσθῶσι πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ καθόλου περιβάλλοντος, ἀπεφασίσθη ἵνα τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν συνοδεύῃ, ἔνθα δὲν ὑπάρχει νεκροφόρος ἅμαξα, εἷς μόνον ἱερεύς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Τὴν 27 παρελθόντος μηνὸς Ν/βρίου ἡ Ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν χηρευουσῶν μητροπόλεων ***Λεοντοπόλεως*** καὶ ***Ἰωαννουπόλεως*** ἐκλέξασα διὰ μὲν τὴν πρώτην διὰ μεταθέσεως τὸν σεβ. Μ/την Καρθαγένης κ. Κωνσταντῖνον, διὰ δὲ τὴν δευτέραν διὰ χειροτονίας τὸν πανοσιολογ. ἀρχιμ. κ. Γεράσιμον Ζαχαρούλην, ἡγούμενον τῆς ἐν Π. Καΐρῳ ἱ. μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ δευτέρου, μετονομασθέντος Νικοδήμου, ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχ. ναῷ τοῦ ἁγίου Σάββα τὴν 3ην λήγοντος μηνὸς ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος συνιερουργούντων Αὐτῇ τῶν σεβ. Συνοδικῶν Τριπόλεως Θεοφάνους, Πηλουσίου Παρθενίου, Ἀξώμης Νικολάου, Ἑρμουπόλεως Ἀρσενίου καὶ Λεοντοπόλεως Κωνσταντίνου.

— Τὴν 30 μηνὸς Ν/βρίου ἡ Ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἀνασύστασιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ὑπάρξεως Βοηθῶν Ἐπισκόπων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρχ/πῆς Ἀλεξανδρείας.

Οἱ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι, δύο τὸν ἀριθμόν, ἔχοντες τὰ διὰ τὴν ἐκλογὴν μητροπολιτῶν ἀπαιτούμενα ὑπὸ τῆς σχετικῆς Πατρ. ἐν Συνόδῳ Διατάξεις προσόντα, θὰ βοηθῶσι τὸν Πατριάρχην εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς ἀσχολίας τάς τε ἱεροτελεστικὰς καὶ τὰς διοικητικάς, ὑπακούοντες καθ' ὁλοκληρίαν εἰς Αὐτὸν ὡς πνευματικὸν Προϊστάμενον — δὲν θὰ μετέχωσι τῶν συνοδικῶν συνεδριάσεων, οὔτε τῶν κοινῶν, οὔτε τῶν ἐπ' ἐκλογῇ ἀρχιερέων, θὰ δύνανται ὅμως νὰ συμπληρώσωσι τὴν διὰ τὴν ἐκλογὴν Πατριάρχου συνερχομένην σύνοδον τῶν Μητροπολιτῶν μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ ἑπτά, εἰς μόνας τὰς κανονικὰς ψήφους ἐν τῷ ἱ βήματι, τηρουμένων τῶν πρεσβείων τῆς χειροτονίας — καὶ θὰ λαμβάνωσιν ἐκ τοῦ πατρ. Ταμείου καθωρισμένον μηνιαῖον μισθόν, πλὴν τῶν ἐκ τῶν ἱεροτελεστιῶν φιλοτίμων κατὰ τὸ κρατῆσαν μέχρι τοῦδε σύστημα καὶ θὰ ἔχωσι τὴν συντήρησιν αὐτῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἔνθα καὶ θὰ διαμένωσι.

— Αὐθημερὸν ἡ ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν δύο Βοηθῶν ἐπισκόπων ὑπὸ τοὺς τίτλους τῶν πάλαι ποτὲ διαλαμψασῶν ἐπαρχιῶν ***Μαρεώτιδος*** καὶ ***Βαβυλῶνος***, ψηφίσασα τὸν πανοσιολογ. ἀρχιμ. κ. Διονύσιον Κυκκώτην, Διευθυντὴν τοῦ «Πανταίνου», ὑπὸ τὸν α΄. τίτλον, καὶ τὸν πανοσιολ. ἀρχιμ. κ.

Εὐάγγελον Ψήμαν, Προϊστάμενον τοῦ ἐν Καΐρῳ Καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὑπὸ τὸν β΄. τίτλον. Ἐξ αὐτῶν ὁ ἐπίσκοπος Μαρεώτιδος θὰ παραμένῃ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βαβυλῶνος ἐν Καΐρῳ. Ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία τοῦ δευτέρου ἐγένετο τὴν 6 λήγοντος μηνὸς ἐν τῷ ἐν Καΐρῳ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Νικολάου ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος συνιερουργούντων τῶν σεβ. Μ/τῶν Πηλουσίου, Ἀξώμης καὶ Ἰωαννουπόλεως, ἡ δὲ τοῦ πρώτου ἀσθενοῦντος, ἀνεβλήθη ἵνα γένηται μετὰ τὰς ἑορτάς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱ. Σύνοδος δι' ἐγκυκλίων αὐτῆς πρὸς τοὺς σεβ. Ἱεράρχας τοῦ Ἑλλ. Βασιλείου, α΄.) ἐγνώρισεν αὐτοῖς σχετικῶς πρὸς τὸν πανηγυρικὸν στολισμὸν τῶν ἱ. ναῶν κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτασίμους ἡμέρας καὶ πρὸς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν συνεχομένων ἢ παρακειμένων πρὸς τοὺς ἱ. ναοὺς χώρων, — β΄.) προέτρεψεν αὐτοῖς ὅπως ἀναλάβωσι σθεναρὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ πρασίνου δι' ὑπεκκαύσεως τοῦ ζήλου τοῦ ποιμνίου αὐτῶν πρὸς ἀναδάσωσιν τῶν φαλακρῶν τῆς χώρας μερῶν, — γ΄.) συνέστησε τὴν περιαγωγὴν δίσκου κατὰ τὴν ἁγίαν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων ὑπὲρ ἐνισχύσεως τῶν ἀπόρων τῶν Μαθητικῶν Συσσιτίων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Κατὰ ληφθείσας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐγκύρους πληροφορίας ἅπαντες, οἱ ἱεράρχαι τῆς Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας ἔχουσι καλῶς εἰς τὴν ὑγείαν. Ὁ Μακαρ. Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Διονύσιος καὶ ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος αὐτοῦ Τιμόθεος εὑρίσκονται ἐν Βαρσοβίᾳ. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βολυνίας Ἀλέξιος ἐν Κρέμενετς, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Πολεσίας Ἀλέξανδρος ἐν Πίνσκ, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θεοδόσιος ἐν Βίλνο, ὁ Ἐπίσκοπος Ὄστρογ Σίμων ἐν Βολυνίᾳ, ὁ Ἐπίσκοπος Λούτσκ Πολύκαρπος ἐν Βολυνίᾳ, ὁ Ἐπίσκοπος Ἀντώνιος Καμιέν Κοζίρσκυ ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτοῦ, ὁ Ἐπίσκοπος Γρόδνο Σάββας καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Παλατινάτου τοῦ Βίλν Ματθαῖος εὑρίσκονται ἐν Λιθουανίᾳ.

* * *

Ἀνακοινωθὲν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

«Ἐν σχέσει πρὸς τὰ κατ' αὐτὰς ἰδόντα τὸ φῶς δημοσιεύματα καὶ ἰδιαιτέρως τὸ τῆς «Paris Soir» τοιοῦτον τὸ ἀναδημοσιευθὲν ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Ἐφημερίδος «Journal d' Orient» ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 Δεκεμβρίου, καθ' ὃ ἀπεστάλη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ἀντιπρόσωπος τοῦ Γερμανικοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων πρὸς διακανονισμὸν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐν Γερμανίᾳ, Πολωνίᾳ καὶ Τσεχοσλοβακίᾳ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δηλοῖ κατηγορηματικῶς ὅτι οὐδεὶς Ἀντιπρόσωπος τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως ἐπεσκέφθη τὸ Πατριαρχεῖον καὶ οὐδεμία ἄλλη ἐπαφὴ ἢ ἐνέργεια ἐγένετο σχετικῶς καὶ ἑπομένως τὰ ἀναγραφέντα ταῦτα, ὡς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ σημεῖα, τυγχάνουσι τελείως ἀνυπόστατα».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1939.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας
τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ